ΠΡΟΟΔΟΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΜΕΤΑ ΕΙΚΟΝΩΝ

ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ.

ΕΤΟΣ Α'. ΕΝ ΒΙΕΝΝΗι, τῇ 1/13 Νοεμβρίου 1889. ΑΡΙΘ. 19.

ΒΙΘΥΝΙΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

ΕΝΝΕΑ ΗΜΕΡΑΙ ΥΠΟ ΤΟ ΑΡΓΑΝΘΩΝΙΟΝ ΟΡΟΣ.

(Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε Ἀρ. 2.)

Ἡ ἀπαρίθμησις μετοχίων τινῶν τῆς Μονῆς τῶν Κελλιβάρων ἐνόμισα ὅτι ἠδύνατο 'να μὲ εὐκολύνῃ εἰς τὴν ἔρευνάν μου ταύτην, 'να μὲ εὐκολύνῃ δῆλον οὖν εἰς δημιουργίαν εἰκασιῶν, ἀφοῦ βέβαιόν τι δυσχερῶς δυνάμεθα 'να εἴπωμεν· ἀναφέρονται Φλέθρα μετὰ ναῶν ἁγίου Δημητρίου καὶ τῆς Θεοτόκου, ἀναφέρεται Τζύμπα μετὰ μονῆς, καὶ μονὴ ἁγίου Γεωργίου Κουπεριώτου, ἀλλ' αὗται κεῖνται πιθανῶς ἐν τῇ Θράκῃ· ἀπὸ τῆς μονῆς ὅμως τοῦ Χηνολάκκου, ἥτις ἔκειτο πλησίον, ὡς νομίζω, τῶν Μουδανίων τῆς Βιθυνίας, ἀριθμεῖται δευτέρα ἡ μονὴ τοῦ Ραίκτωρος ἢ μᾶλλον Μετόχιον τῆς Τίμας, μεθ' ὃ τὸ τῶν Πατρῶν (νομίζω Πατέρων) ἐν τοῖς Πιλοπιθίοις (Κουρί), μεθ' ἣν ἀμέσως ἀναφέρονται μετόχια ἐν Προύσῃ καὶ Νικαίᾳ. Εἰκάζω λοιπὸν ὅτι κατὰ τὴν ἀπὸ Μουδανίων ἕως Κουρίου παραλίαν πρέπει 'να τάξωμεν ἢ μικρὸν μεσογείως τὰ μοναστήρια Ραίκτωρος καὶ Τίμας. Ἀλλὰ τὸ Κουρὶ κατὰ τὸ 1236 ἐκέκτητο καὶ δευτέραν μονὴν τὴν Ζιγρίτζαν, ἣν τότε προσήρτησεν ὁ πατριάρχης Γερμανὸς Β' ὁ βυζάντιος μετὰ καὶ τῶν μετοχίων αὐτῆς Ἀξύλου καὶ Δαφναίας εἰς τὴν ἐν Χαλκηδόνι μονὴν τῶν Ρουφινιανῶν·[17]) εἰς πάσας ταύτας τὰς μονάς, ὡς καὶ εἰς τὰς κειμένας ἐν ταῖς νήσοις τῶν Πριγκήπων ὁ αὐτοκράτωρ Μανουὴλ ὁ Κομνηνὸς προσεκύρωσε τῷ 1158 πάντα τὰ δίκαια,[18]) ἅτινα ἐκέκτητο τέως. Καὶ ταῦτα μὲν τὰ σημειώματα περὶ τῶν μοναστηρίων τούτων εἰσὶν ἀρκετά, ἡ δ' Αὐτοβιογραφία τοῦ Παλαιολόγου Μιχαὴλ ὁδηγός ἐστιν ἀξιόπιστος εἰς τὴν εὔκολον διὰ εἰκασιῶν πορείαν. Νομίζω ὅτι κατὰ τὴν βιθυνικὴν ταύτην παραλίαν ἔκειντο αἱ ἐν τῷ σπουδαιοτάτῳ τούτῳ βιογραφικῷ ὑπομνήματι ἀναφερόμεναι Μανικοφάγου, ἁγίου Νικολάου καὶ τοῦ Θεολόγου, ἥτις ἔκειτο παρά τινα τόπον, οὗ τὸ ὄνομα φθονήσας ἢ βασκήνας ἐξήλειψεν ὁ σής· καὶ νῦν ἀναγινώσκομεν τὸ ὄνομα τοῦτο: γ[.....]σήνῃ καὶ παρ' αὐτὴν ζητοῦμεν τὴν μονὴν τοῦ Θεολόγου. Καὶ ἐνῷ λοιπὸν ὁ συνοδός μοι διδάσκαλος Κατιρλίου ἐζήτει τὴν Κερσήνην τοῦ ὁσίου Μιχαὴλ τοῦ Μαλεΐνου ἐν τῇ Μερσήνῃ (ἢ Μερσίνια), ἐγὼ ἐνόμισα ὅτι ἠδυνάμην 'να εἴπω ὅτι πρέπει 'να συμπληρωθῇ τὸ ἐλλεῖπον μέρος τοῦ ὀνόματος: Μ ε ρ σ ή ν η· καὶ τότε λοιπὸν ἔχω ὅπερθεν, οὐδὲ πολὺ μακρὰν αὐτῆς, τὸ μετόχιον ἢ μονύδριον τοῦ ἁγίου Νικολάου, μόλις ἡμίσειαν ὥραν μακρὰν καὶ ὑπεράνω τῆς κώμης Ἀρβανιτοχωρίου κείμενον.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α', ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ.

Περὶ τοῦ χωρίου τούτου ἤκουον πρὸ πολλοῦ πολλά, ὅτε καλόγηρός τις ἐπιθυμῶν 'να ἐγκλιματίσῃ κατὰ τὸ μέρος τοῦτο ρώσσους τινας μοναχούς, ἐζήτει τὴν εἰς αὐτὸν παραχώρησιν τῆς μονῆς ἁγίου Γεωργίου, οὐχὶ βέβαια τοῦ Κουπεριώτου· ἀλλ' ἀκριβῶς τὰ πολλὰ ταῦτα, ἅτινα περὶ ἐμὲ ψίθυρός τις κινῶν τὴν λαιμαργίαν τοῦ πνεύματος διελάλει, ἀνεφέροντο εἰς τὴν μονὴν ταύτην. Ἔπρεπε λοιπὸν νὰ μεταβῶ ὅπως ἴδω τὰ ἐρείπια αὐτῆς καὶ εἰκάσω τί ἄρά γε ἦν, ἢ πῶς ἠδύνατο 'να ὀνομασθῇ τὸ μοναστηριακὸν ἐκεῖνο λείψανον· ἄλλως δὲ μετέβην εἰς τὰ μέρη ταῦτα πρὸς περιοδείαν, εὐτυχῆ θεωρῶν ἐμαυτὸν εἴ πως ἠδυνάμην 'ν' ἀναστήσω γενεὰν λησμονηθεῖσαν, καὶ πρὸς τὴν παρελθοῦσαν ὕπαρξιν τῶν μερῶν τούτων 'να προσφωνήσω „Ταβιθά, κοῦμι". Spes inanes!

Ἡμέραν ἐπισκέψεως εἰς τὰ ἐρείπια τῆς μονῆς ταύτης ὥρισα τὴν 1 Σεπτεμβρίου. Ἠγέρθην ὅσον ἠδυνάμην ἐνωρίτερον, ἤκουσα δὲ παρὰ τῆς ἀδελφῆς μου, ἥτις, ὄρθρου βαθέως ἐγερθεῖσα ἠκολούθησε κοπαδίῳ τινὶ γυναικῶν εὐλαβεστάτων ἐν Κατιρλίῳ, ὅτι πρὸς ἀποτροπὴν ἀπὸ τῶν ἀνιαρῶν ἐν τῷ βίῳ συναντημάτων μετέβη τῇ πρωΐᾳ „πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι" καὶ ἀπενίφθη ἐν τῇ παραλίᾳ. Μὴ θέλων 'να ἐξηγήσω — δῆλα δὴ 'να ζητήσω τὴν ἐξήγησιν τῆς συνηθείας ταύτης, τοῦ νίπτεσθαι τῇ 1 Σεπτεμβρίου ἐν τῇ θαλάσσῃ — ἔκρινα καὶ περιττὸν τοῦτο, διότι οὐδ' ἠδυνάμην 'να φανταστῶ ὅτι συνάντημά τι ἐκθροοῦν με ἐκινδύνευε 'να διακόψῃ τὰς τόσον γλυκείας εἰς ἐμὲ τοιαύτας μελέτας, ἃς ἐν μέσῳ τῶν ἀνιῶν τοῦ βίου θεωρῶ ἀλεξιτήριον ἀθυμίας, ἰσχύον ὑπὲρ τὴν γόησσαν ἐπίδρασιν τοῦ θαλασσίου ὕδατος

[17]) Acta et Diplomata Monasteriorum et Ecclesiarum Orientis. edide runt Fr. Miklosich et Müller. Τόμ. Α'. σελ. 303—304.

[18]) Βλέπε Βαλσαμῶνος Ἑρμηνείαν εἰς τὸν ΙΒ' κανόνα τῆς Ζ' οἰκουμενικῆς Συνόδου.

τοῦ Ἀστακηνοῦ κόλπου. Ἡ ἡμέρα ἐκείνη μ' ἐδίδαξεν ὅτι λαμπρῶς ἠπατώμην.

Μόλις μετὰ μεσημβρίαν ἀνῆλθον εἰς τὸν ἅγιον Νικόλαον, ἀγίασμα σχεδὸν ἡμίσειαν ὥραν ὕπερθεν τοῦ Ἀρβανιτοχωρίου κείμενον, δύο μὲν γυναῖκας ἔχων μετ' ἐμοῦ, δύο δ' ἄνδρας, καὶ ὁδηγόν τινα, νέον μεγάλην φήμην ἐπὶ κυνηγίᾳ τῶν ἄρκτων κτησάμενον. Τὸν ἅγιον Νικόλαον ἐγίνωσκον πρὸ πολλοῦ, διότι τεμάχιόν τι λιθίνου σταυροῦ πρὸ χρόνων παραλαβὼν ἀπ' αὐτοῦ χωρικός τις ἐδωρήσατό μοι, ἐγὼ δ' ἐνόμισα ὅτι τὸ κομισθέν μοι λείψανον ἦν ἐκ τῶν πολλῶν, ἐνῷ τοῦτο ἦν τὸ μόνον· ἐπ' αὐτοῦ φαίνονται γραμμάτων ἴχνη, μόλις δ' ἀναγινώσκει τις δύο καὶ ἥμισυ στοιχεῖα, ΛΑΟ, ὥστε οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι ἡ παράδοσις ἦν ἐνυπόστατος, καὶ ὅτι εὑρισκόμεθα ἐν μέσῳ τῶν ἐρειπίων τῆς μονῆς ἢ τοῦ μετοχίου τοῦ ἁγίου Νικολάου, ὅπερ ἦν τοσούτῳ μικρόν, ὥστε, κατὰ τὴν Αὐτοβιογραφίαν, εἶχε μοναχοὺς τέσσαρας, ὧν ὁ εἷς ἱερεύς. Παρὰ τὰ ἐρείπια, ἅτινα σαφῶς ὁρίζουσι τὴν κόγχην τοῦ ἱεροῦ βήματος, μόλις χωροῦσαν τρεῖς ἀνθρώπους, ἔδειξαν ἡμῖν ἁγίασμα, τιμώμενον ὑπὸ τῶν κατοίκων· ἔσπευσεν ἡ ἀδελφή μου 'να πίῃ, εὑροῦσα δὲ μικρὸν ἀγγεῖον ἐκ λευκοσιδήρου καὶ μαθοῦσα ὅτι περιεῖχεν ἁγίασμα, ἤγειρε μετ' εὐλαβείας, ἀλλ' ἕνεκα συγκινήσεως, ὡς ἔοικε, τὸ ἀγγεῖον ἔπεσεν ἐπὶ τῆς ἐσθῆτος καὶ ἐχύθη τὸ ἐν αὐτῷ . . . . . ἔλαιον. — Δὲν εἶναι ἁγίασμα, μοὶ εἶπεν, ἐντός, ἀλλὰ λάδι — καὶ τώρα προσέθηκα, ἀντημείφθης διὰ τὴν ἱερὰν ταύτην πορείαν — Μετὰ παρέλευσιν ὥρας ἡμισείας προελθοῦσα μοὶ εἶπεν ὅτι τὸ ἔλαιον ἦν ἡγιασμένον, διότι οὐδεμίαν ἐπὶ τοῦ φορέματος ἀφῆκε κηλίδα. Τὸ ἁγίασμα, δυστυχῶς, ἦν ξηρόν, ὁ δὲ πέριξ τόπος στεῖρος. Οἱ δύο ἄνδρες οἱ μετ' ἐμοῦ καὶ ὁ διδάσκαλος ἐξεκόλλησαν λίθους τινὰς ἀπὸ τῆς σωζομένης κόγχης, ἀλλ' οὐδὲν εὕρομεν ἴχνος ἐνεπιγράφου πλίνθου, καίτοι ἡ τοιχοδομία ἦν βυζαντινή, πιθανῶς ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν Κομνηνῶν· ἐζήτησαν οἱ μετ' ἐμοῦ 'να σκάψωσιν εἰς τὸ ἔδαφος, δύο πήχεις, ὡς μοὶ εἶπον, ὑπὸ τὴν γῆν, ἀλλ' ἀπέτρεψεν ἡμᾶς ἡ γνῶσις τοῦ περὶ ἀρχαιοτήτων καὶ ἀνασκαφῶν νόμου· καὶ ἀπωλέσαμεν μίαν ὥραν ἐξετάζοντες πλίνθους καὶ λίθους, ἐνῷ ὁ διδάσκαλος κ. Μακρῆς, ἀναγινώσκων τὸν βίον Στεφάνου τοῦ Νέου ἐπιρατο 'να ὁρίσῃ τοποθεσίας· — Μὰ τί κάμνεις ἐκεῖ; ἠρώτησα· Σολομωνικὴν ἀναγινώσκεις; Φεύγομεν. — Ἡ λέξις ἤχησε κακῶς εἴς τινα τῶν παριστα μένων ἐκεῖ παίδων, βραδύτερον δ' ἔμαθον ὅτι ἀπετέλει τὴν πρώτην λέξιν δράματος, ὅπερ ἠδύνατο 'να ἔχῃ λυπηρὰς συνεπείας, εἰ μὴ ἐγὼ καὶ ὁ διδάσκαλος ἐδεικνύομεν γενναιότητα, δὸς δ' εἰπεῖν καὶ θράσος ἐκφοβίζον τοὺς θρασυδείλους.

Λιπόντες τὰ ἐρείπια τοῦ ἁγίου Νικολάου, ἀνήλθομεν πέτρας ἀπορρῶγας καὶ δρόμους ἀληθῶς ἐπικινδύνους, εἰς ἐρίφους, οἷον εἰπεῖν, μεταβαλλόμενοι, καὶ μετὰ μίαν ὥραν ἀφικόμεθα εἰς τὸν ἅγιον Γεώργιον, κείμενον εἰς ἔξοχον τοποθεσίαν, ἥτις οὐκ οἶδά τι ῥίγος ἐνέπνεέ μοι, οἵαν θρησκευτικήν, εὐλαβῆ συγκίνησιν. Ἐρείπια βυζαντινοῦ μεγαλείου, ὑφ' ἃ κοιμᾶται ὁ γραικορωμαϊκὸς αἰών, οἷον ἐνυπνίων φρικτῶν μεμνημένος τῶν πρακτικῶν αὐτοῦ, καθὼς ἔγραψε χαριέστατος βυζάντιος ποιητής. Κίονες ἐξηπλωμένοι, κιονοκράνων ἐλεεινὰ θραύσματα, τεμάχια παραστάτου τινός, καὶ κομψότατα τόξα παραθύρων, κατατετεμαχισμένα ἢ εἰς δύο διῃρημένα, μαρμάρινοι πλατεῖαι πλάκες ὑποστᾶσαι τὴν ἐπίδρασιν ἀτμοσφαιρικῶν μεταβολῶν, καὶ ἔνθεν μὲν ὁ ναὸς τοῦ ἁγίου Γεωργίου συμπληρωθεὶς ὑπὸ τῶν ἀρβανιτοχωριτῶν, καὶ δεικνύων ἀπὸ τοῦ μέσου καὶ μέχρι τῆς ὀροφῆς τὸν ἐίρμὸν τοῦ βυζαντινοῦ καὶ τοῦ νεοελληνικοῦ αἰῶνος, ἔνθεν δ' ἁγίασμα, ἐντὸς μικρᾶς οἰκοδομῆς τετραπλεύρου, ἐκ λίθων ἀρχαίων καὶ πλίνθων νεωτέρων αὐτοσχεδίως ἐγερθεῖσαν, ἔξω δὲ φέρουσαν λείψανον ἐπιγραφῆς ἀρχαίας, ταύτης

ΕΓΕΙΣΤΟΤΑΝΕ
ΓΕΙΜΟΥΧΑΕ
ΑΙΡΣ

Ἕως οὗ νιφθῶμεν ἐν τῷ ἁγιάσματι, ἕως οὗ μετρήσω τὸ μῆκος τῶν χαμαὶ κοιμωμένων κιόνων, 3 μέτρων καὶ 30—40 ἑκατοστὰ ἑκάστου ἔχοντος, διάμετρον δὲ 50—55 ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου, ἕως οὗ περιέλθωμεν τὸν ναόν, παρῆλθεν ἡμίσεια ὥρα. Ἐν τῷ ναῷ εὗρον σταυρὸν ἐκ σιδήρου, μιᾶς μὲν σπιθαμῆς μῆκος ἔχοντα, φέροντα δ' ἐπ' αὐτοῦ τοὺς ἀριθμοὺς 7080 ἢ 81 ἂν μὴ μὲ ἀπατᾷ ἡ μνήμη, καὶ ἐπιτρέποντά μοι 'να φρονῶ ὅτι ἡ μονὴ ἢ ὁ ναὸς αὐτῆς ἠγέρθη ἐπὶ τοῦ πατριάρχου Ἱερεμίου Β' τοῦ Τρανοῦ, τῷ 1572—73, πέμψαντος ἐκεῖ τὸ σταυροπήγιον· ἐξελθὼν κατώρθωσα 'να συναρμόσω τόξον τι παραθύρου μαρμάρινον, κάλλιστα τετορνευμένον, ἐξ οὗ εἴκασα ὅτι τὰ παράθυρα τοῦ παλαιοῦ ναοῦ εἶχον μέτρου πλάτος, ἢ μικρὸν στενότερον· ἀλλὰ φωναὶ Μαινάδων ἀξεῖαι μὲ ἐτάραξαν. Ἰσχναί, πελιδναί, τὴν ὄψιν ἄγριαι γυναῖκες, περὶ τὰς εἰκοσιπέντε, ὑπὸ κύκλωπος ὁδηγούμεναι ἐβλασφήμουν, ὀβριζον τοὺς ἀναγινώσκοντας τὴν Σολομωνικήν, τοὺς μασσώνους, τοὺς ἀσεβῶς ῥίψαντας ἐπὶ γῆς τὰς πέτρας τῆς κόγχης τοῦ ἁγίου Νικολάου . . . . . οὐδὲν πλέον ἐζήτουν, ἢ 'να λιθοβολήσωσι τὸν ἀσεβῆ. Πρώτη δεχθεῖσα τὰς βλασφημίας καὶ τὰς ἀρὰς ἦν ἡ ἀδελφή μου, εἰς ἣν, ἀρκετὸν θάρρος ἐπιδειξαμένην, ἤρξαντο διηγούμεναι θαύματα τοῦ ἁγίου. — Ἓν θαῦμα δὲν ἔκαμεν· ὑπέμνησεν εἰς τὰς Μαινάδας· 'να σᾶς κάμῃ ὀλίγῳ φρονίμους. Προσῆλθον καὶ ἐγὼ εἰς τὸν μέθυσον κύκλωπα, εἰς ὃν ἄλλος Ἰουλιανὸς Παραβάτης ἠδύνατο 'να εἴπῃ ὅ,τι ἐκεῖνος πρὸς τὸν ἐπίσκοπον Χαλκηδόνος Μάριν „Οὐδὲ ὁ ἅγιός Σου θεραπεύσει σε". Ἀλλ' ἐξερράγησαν εἰς ὕβρεις. Ὁ χονδρὸς ὁδηγός μου, Ἀρκουδοπαναγιώτης λεγόμενος, ἀτυχῶς, εἶχε τὴν εἰδικότητα τοῦ συλλαμβάνειν ἄρκτους, ἐγὼ δ' ἐθεώρουν ἐμαυτὸν δυστυχῆ, μὴ δυνάμενος ὑπὲρ ἐμαυτοῦ 'να χρησιμοποιήσω τὴν εἰδικότητα αὐτοῦ ταύτην, διότι ἠγνόει παντάπασι τὸν τρόπον τοῦ κυνηγεῖν καὶ συλλαμβάνειν ὕαινας. Ἐν τούτοις ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἐπληθύνετο, αἱ βλασφημίαι καὶ ἀραὶ ἐπετείνοντο, φοβούμενοι δὲ μὴ μετ' ὀλίγον ἀκουσθῇ οἰμωγή τε καὶ εὐχωλὴ ὀλλύντων τε καὶ ὀλλυμένων, ἀνταπεδώκαμεν τὰς ὕβρεις οἱ ἄνδρες διὰ πολλῷ βαναυσοτέρων καὶ τοῦτ' αὐτὸ καπηλικῶν, ἐντείνοντες τὰς φωνὰς ἡμῶν εἰς τὴν δίς διαπασῶν. Οὐδὲ ἦν φρόνιμον ἐπὶ πλέον 'να παραμένωμεν. Ἀπῆλθον, μὴ λαβὼν μηδὲ τὰς εὑρεθείσας ἐνεπιγράφους πλίνθους, φερούσας τὰ γράμματα: ΚΟΝΣΤΑΝ, καὶ τότε, μὰ τὴν ἀλήθειαν, ἐδοκίμασα τὴν τοῦ συνειδότος τύψιν, ὅτι περιεφρόνησα τὴν ἐπίδρασιν τῆς ἐν τῷ θαλασσίῳ ὕδατι κατὰ τὴν 1 Σεπτεμβρίου ἀπονίψεως, ἴσως δὲ διὰ τοιαύτης τινὸς μαγγανείας ἤθελον προσθῇ κεράμιά τινα εἰς τὴν ἐμὴν ἀρχαιολογικὴν συλλογήν, εἰς ἣν εἶχον ἀποθησαυρίσει πρὸ πολλοῦ μαρμάρινον ἡλιακὸν ὡρολόγιον, ἐπί τινος τοίχου τῆς μονῆς ταύτης μέχρι πρὸ εἰκοσαετίας σωζόμενον, οὗτινος ἀπεικόνισμα παρέχω ἐνταῦθα, καὶ ὅπερ ἐστὶν ἀρχαιότερον, ὡς νομίζω, τοῦ ΙΕ' αἰῶνος. Τοῦτο δ' ἐδωρησάμην τῷ ἐν Κωνσταντινοπόλει αὐτοκρατ. Ἀρχαιολογικῷ Μουσείῳ.

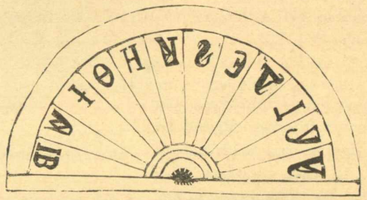

Γ.

Ἐν πᾶσι τοῖς λοιποῖς χωρίοις τοῦ Ἀστακηνοῦ κόλπου εὗρον προθυμίαν τῶν κατοίκων, ἐπιθυμούντων καὶ 'να χορηγήσωσιν εὐκολίαν ἐν ταῖς ἐρεύναις μου, καὶ 'να καταστήσωσιν εὐάρεστον τὴν παρ' αὐτοῖς διαμονήν μου. Ἀλλά, καθὼς ἐφρόνουν καὶ φρονῶ, οὐδαμῶς εὐάρεστος ἦν εἰς ἐμὲ διαμονὴ καὶ ὑποδοχὴ ὅσον τὸ δυνατὸν ἐγκάρδιος, ἀφοῦ οὐδὲν ἡ ἱστορία προσεπορίσθη κέρδος, οὐδὲν ὄφελος ἡ ἐπιστήμη, ἀφοῦ περιπατεῖς ἐν μέσῳ ἐρειπίων, οὐδὲ ὄψασαι 'να ἀναγκάσῃς τοὺς κοιμωμένους ὀγκώδεις κίονας καὶ τὰ μόλις ἀφυπνιζόμενα κιονόκρανα 'να σοὶ λαλήσωσιν. Ἐν τῷ χωρίῳ Κουρὶ τὰ λείψανα τῆς τέχνης εἰσὶ πολλά, ἔξω δὲ τοῦ ναοῦ τῶν Ταξιαρχῶν οἱ στηλοβάται, ὡς ἐνόμισα, εἶχον πλευρὰς μακροτέρας τοῦ γαλλικοῦ μέτρου· μόλις ἐκεῖ κεῖται εὐδιάγνωστον, ἀλλὰ σιγῶν, ἓν μνημεῖον τῆς πολυθεϊκῆς ἀρχαιότητος, ἐπιτύμβιον ἀνάγλυφον τοῦ Α' ἢ Β' μ. Χ. αἰῶνος, ἄνευ ἐπιγραφῆς· τοιοῦτον εὗρον καὶ ἐν τῷ χωρίῳ Τσινάρι, τοιοῦτον καὶ ἐν τῷ τουρκικῷ καὶ μεσογείῳ χωρίῳ Κοδζὰ-δερέ, ἀλλ' ἠφανισμένον τὸ τελευταῖον ὑπὸ τῆς παρόδου τῶν χρόνων· παρὰ τῷ αὐτῷ χωριδίῳ καὶ ἡμίφθαρτον ἐπιτύμβιον τῆς πολυθεϊκῆς περιόδου. Ἐν τῷ χωρίῳ Ἁγία Κυριακῇ θραύσματα κιόνων ὕπερθεν τῆς νῦν οἰκουμένης κώμης. Ἐν τῷ Τσιναρίῳ τεμάχια πολλὰ μαρμαρίνων μακρῶν πλακῶν, ἐνεπιγράφων, ἐπιτυμβίων. Ἐζήτησα ἀπὸ τοῦ ἱερέως τοῦ χωρίου, καὶ παρεκάλεσα αὐτὸν 'να πέμψῃ τοὺς μαθητὰς πρὸς συλλογὴν πάντων τῶν τεμαχίων, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα ἀναβάλλεται τέως εἰς τὰς ἑλληνικὰς καλένδας, εἰσέτι δ' ἀπεκδέχομαι τὴν τῆς ὑποσχέσεως ἐκπλήρωσιν, τοσούτῳ δι' ἐμὲ συγκινητικῆς, ὅσῳ τὰ ἐπιτύμβια ταῦτά εἰσι βυζαντινά. Ἐν Κατιρλίῳ εὑρέθη καὶ τάφος πλινθόκτιστος, ἔχων ἐντὸς δακρυδόχον ἀγγεῖον. Ἀλλὰ μετ' αὐτό, οὐδὲν εὑρέθη.

Τίνα συμπεράσματα λοιπὸν ἠδυνάμην 'ν' ἀρυσθῶ τῶν ἐρευνῶν μου; Πρόκειται περὶ δύο, τριῶν χωρίων, ἀλλὰ φαίνεται ὅτι καὶ τὸ ἀκατάλληλον τῆς ὥρας, καθ' ἣν ἐπεσκεπτόμην, καὶ καθ' ἣν οἱ ἄνδρες ἔμενον ἐν τοῖς ἀγροῖς, ἦν αἰτία μικρᾶς ἀποτυχίας. Ἐν τῷ Κουρίῳ προέτεινάν μοι 'να μεταβῶμεν εἰς ἐπίσκεψιν τουρκικοῦ χωρίου, καλουμένου Τσαλτζῆ-κιοΐ, τέσσαρας ὥρας ἀπέχοντος ἀπὸ τοῦ Κουρίου, ἀλλ' ὅσον καὶ ἂν ἀγνοῶ τὴν τουρκικήν, ἔκρινα, ὅτι τὸ ὄνομα τοῦτο ἦν ἱκανὸν 'να μοὶ ἐμπνεύσῃ ἀπογοήτευσιν. Τσαλτζῆ-κιοΐ, ἤτοι χωρίον κλεπτῶν ἂν μὴ ἀπατῶμαι, οὐδέποτε πρέπει 'να ἴδω. Καὶ κατέλιπον ἐν τῷ μέσῳ τὴν συνέχειαν τῶν ἐρευνήσεών μου, οὐδὲ ἠθέλησα 'να ἴδω τὰ θερμὰ λουτρά, ἀρκεσθεὶς εἰς ὅσα λέγει ὁ Προκόπιος,[19] ἀναφέρων τὰς ἐν Πυθίοις πηγὰς τῶν θερμῶν ὑδάτων, „ἃς ἔχουσι παραψυχὴν ἄλλοι τε πολλοί, καὶ διαφερόντως βυζάντιοι", ἀναφέρων δὲ καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Μ. Ἰουστινιανοῦ μετὰ πολυτελείας οἰκοδομηθέντα ἀνάκτορα „οὐ πρότερον ὄντα καὶ λουτρῶνα", ἀλλὰ καὶ γράφων· „πηγάς τε ποτίμων ὑδάτων ὡς ἑκάστῳ ἀποβλυζούσας εἰς τόνδε τὸν χῶρον ὀχεταγωγίᾳ διακομίσας, τὸν πρότερον ἐνταῦθα ἐπιχωριάζοντα καθεῖλεν αὐχμόν· καὶ τοῦ Ἀρχαγγέλου τὸ τέμενος, καὶ τὸ τῶν νοσούντων ἀναπαυστήριον μείζω τε καὶ κατὰ πολὺ ἐπιφανέστερα κατεστήσατο". Στερούμενος βιβλίων κατὰ τὴν εἰς τὰς κώμας ταύτας ἐπίσκεψίν μου, ἀναζεύξας εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐσκεπτόμην μὴ τῶν Ἀρχαγγέλων ὁ ναὸς οὗτος ὁ παρὰ Προκοπίῳ ᾖ αὐτὸς ὁ σήμερον, ἀνακαινισθεὶς μὲν κατὰ τὸν ΙΑ' ἢ ΙΒ' αἰῶνα, ἐπισκευασθεὶς δὲ κατὰ τὸ 1750. Εἰκασία τις ὅμως ἠνάγκασέ με 'να θῶ φραγμὸν εἰς τὰς τοιαύτας σκέψεις· περιέπεσεν εἰς χεῖράς μου χειρόγραφος „Διήγησις τῶν θαυμάτων τοῦ Ἀρχιστρατήγου Μιχαὴλ" ἐπιγράφουσα συγγραφέα Παντολέοντα τὸν διάκονον καὶ χαρτοφύλακα τῆς Μ. Ἐκκλησίας,[20] ἐν αὐτῷ δ' εὑρίσκω θαῦμα ἀναφερόμενον, καὶ τόπον θαύματος τὰ Γέρμια. Ποῦ εἰσι τὰ Γέρμια ταῦτα; Ποῦ εὗρε λοιπὸν ὁ εἰπὼν ὅτι τὸ Κατιρλὶ ὠνόμαζον οἱ βυζαντινοὶ Κ ε ρ μ ί α ν; πιθανῶς Γ ε ρ μ ί α ν, ἢ Γ έ ρ μ ι α; Πιθανῶς ὑπάρχει κακὴ συνεκδοχὴ τῶν λέξεων. Ταῦτα δὲ τὰ „Γέρμια" εἶχον καὶ „πηγήν, παντοίων νοσημάτων ψυγαδευτήριον, νεύματι Θεοῦ ἁγιαζομένην, καὶ τῇ ἐπιφοιτήσει τοῦ πρωτοστάτου τῶν Ἀρχαγγέλων Μιχαήλ". Διηγεῖται δ' ὅτι πολλοὶ διαφόροις βασανιζόμενοι πάθεσι ἐθεραπεύθησαν ἐν τῇ πηγῇ ταύτῃ, ἥτις ἔτρεφε καὶ ἰχθῦς, καὶ ὅτι ὁ θεοσεβὴς ἀνὴρ καὶ περίβλεπτος Στούδιος θεραπευθεὶς διὰ τοῦ ἐκ τῶν Γερμίων κομισθέντος εἰς αὐτὸν ἁγιάσματος καὶ τοῦ ἐλαίου, μετέβη καὶ αὐτὸς εἰς τὸν αὐτόθι θαυματουργὸν τοῦ Ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ ναὸν καὶ ἐλούσθη ἐν τῷ ἁγιάσματι· „τότε δὲ μεγάλως εὐχαριστῶν ἀνῳκοδόμησε καὶ κατεκόσμησε τὸν πάνσεπτον τοῦ Ἀρχιστρατήγου ναόν, εἰς τὸ κρεῖττον καὶ εὐπρεπέστερον προβιβάσας αὐτὸν ὅσον ἐξῆν· ἔτι τε γηροκομεῖα καὶ ξενοδοχεῖα ἐν τοῖς πέριξ αὐτοῦ πλεῖστα δειμάμενος ὥσπερ καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει, εἰς μνημόσυνον τῆς αὐτοῦ εὐσεβείας, προσκυρώσας αὐτοῖς ἀγρῶν πολλῶν προσόδους, ὑπέστρεψεν". Εἰς τὰς εἰκασίας ταύτας παρέσυρέ με τὸ πλῆθος τῶν ἁγιασμάτων, ἅτινα ἀπήντησα αὐτόθι, ἡ ὀνομασία τοῦ Κατιρλίου ὡς Γερμίων, καὶ ὁ ναὸς τοῦ Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ. Οὐδ' ἔχω τὴν ὑπερηφάνειαν ἢ 'να ὁδηγήσω κατὰ τὸ δυνατὸν τοὺς φιλίστορας εἰς εὕρεσιν τοῦ ἀληθοῦς τῶν τόπων τούτων παρελθόντος. Διότι μνημεῖα ἀρχαιότερα τοῦ ΙΣτ' αἰῶνος ἀδύνατον 'να εὑρεθῶσι τό γε νῦν. Περὶ τῆς κώμης Πιλοπιθίων εἶπα πᾶν, ὅπερ ἐγίνωσκον· ἐκ τῶν λοιπῶν χωρίων, τοῦ μὲν Κατιρλίου μνεία γίνεται — ἡ ἀρχαιοτέρα — ἐπὶ κεντητοῦ ἱεροῦ ἐπιταφίου, χρονολογουμένου μὲν ἀπὸ τοῦ 1642, σωζομένου δὲ ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τοῦ Προδρόμου, κτισθέντος τῷ 1803, ἀλλὰ μέχρι τοῦδε δεικνύοντος τὴν κόγχην τοῦ ἱεροῦ βήματος ἀρχαιοτέραν τῆς ἡμετέρας ταύτης ἑκατονταετηρίδος. Τοῦ Τσιναρίου ἀρχαιοτέρα μνεία γίνεται ἐν πατριαρχικῷ γράμματι τοῦ 1590.[21] — Κώδηξ οὐδεὶς ἀρχαιότερος, ἔστω καὶ τοῦ παρόντος αἰῶνος· ἔγγραφον παλαιὸν οὐδέν. Εὔχομαι 'να μὴ συμπληρωθῇ δι' εἰκασιῶν ἡ τῶν μερῶν τούτων ἱστορία.

Δ.

Ἔμεινα μόλις ἔξω τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἡμέρας ἐννέα, ἐν τοῖς χωρίοις δὲ τούτοις τοῦ Ἀστακηνοῦ κόλπου κατηγάλωσα τὰς ὀκτὼ περίπου, ὧν ἕνεκα βροχῆς τέσσαρας ἐχρησιμοποίησα μόνον. Ὁμολογῶ ὅτι ἐχάρην ἰδὼν προθυμίαν τῶν κατοίκων πρὸς προβίβασιν τῆς διανοητικῆς αὐτῶν ἀναπτύξεως, ὁμολογῶ ὅτι ἐθλίβην ἐπὶ τῇ πενίᾳ τῶν μερῶν τούτων· ὁ ἔχων, ἔχει πάντοτε· ὁ μὴ ἔχων, οὐδέποτε· θαῦμα μόνον εἶδον ὅτι εὑρέθησαν εὐκατάστατοι κάτοικοι τῶν μερῶν τούτων, εὐγενῆ πλουτοῦντες αἰσθήματα. Ἐν ὥρᾳ μικρὸν μεταμεσημβρινῇ ἐπεσκεψάμην μετὰ τῆς ἀδελφῆς μου, μόνου τοῦ διδασκάλου τοῦ Κατιρλίου συνοδεύοντος ἡμῖν, τὸ χωρίον Κοδζὰ-δερὲ (δυνατός, ἢ γέρων ῥύαξ), κατοικούμενον ὑπὸ ὀθωμανῶν· ὁ πρόκριτος τοῦ χωρίου, μόλις πεντηκοντούτης, γλυκὺς τοὺς τρόπους, ἀρχαῖος στρατιώτης πολεμήσας ἐν Μαυροβουνίῳ πρὸ εἰκοσιεπταετίας καὶ ἐν Κρήτῃ μετὰ ταῦτα, κατῆλθεν εἰς τὴν ὁδόν, ἰδὼν ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ παραθύρου, καὶ ἐπέμεινε 'να φιλοξενήσῃ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, οὗ ἡ μεγάλη αὔθουσα ἔφερεν ὡσεὶ κοσμήματα κρεμάμενα ξηρὰς σταφυλάς, πέπονας, χειμωνικά, σχημάτων καὶ χρωμάτων διαφόρων, ἀποτελοῦντα τὴν χειμερινὴν τοῦ οἰκοδεσπότου προμήθειαν· ὁ ἄνθρωπος — Μουσταφᾶς Χάσογλους ὀνόματι, — ἀγαπᾶται ὑπὸ τῶν χριστιανῶν πάντων τῶν πέριξ χωρίων, ὡς οὐδένα ποτὲ βλάψας, μήτε κακολογήσας κἄν· φαίνεται δ' ὅτι ἡδύνει καὶ ἐτίμα τὰς ἀρχαιολογικὰς ἐρεύνας πολὺ περισσότερον τῶν ἐν Ἀρβανιτοχωρίῳ Μαινάδων, διότι παραλαβὼν ὡδήγησεν ἡμᾶς εἰς μικρόν τι χωρίον, μόλις ἓν τέταρτον μακρὰν τοῦ Κοδζὰ-δερέ, συνοικισθὲν ὑπὸ προσφύγων· οἱ οἰκίσκοι αὐτοῦ μοὶ ἐφάνησαν ὡσεὶ φωλεαὶ μεγάλαι τερμήτων μυρμήκων, καθὼς βλέπομεν αὐτὰς οἱ πλεῖστοι ζωγραφουμένας, καλάμινοι, κυκλοτερεῖς, καὶ τοιοῦτος ἦν καὶ ὁ κεντρικὸς τοῦ χωρίου σταῦλος, καὶ κατὰ παρόμοιόν τι σχέδιον καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν οἰκοδομικὴν ἀνήγειραν καὶ τὸ τζαμὶ τοῦ χωρίου. Αὐτόθι εἶδον τὸ ἐπιτύμβιον, οὗ μνείαν ἐποιησάμην ἀνωτέρω. Οὐδεὶς πρόσφυξ ἐπλησίασέ με, μόνον δὲ ὡραία τις γαλῆ, ἥτις ἔπεσε κυλιομένη πρὸ τῶν ποδῶν μου.

Πιστεύω ὅτι τὸ εὐγενὲς καὶ χάριεν ζῶον ἦν ἐν ἐκείνῃ τῇ συρροῇ τῶν τερμήτων τὸ μόνον ὄν, ὅπερ δύναται 'να ὀνομάσῃ τις καὶ φιλάνθρωπον καὶ τετιθασσευμένον.

[19]) Ἀνάγνωθι τὸ Ε' βιβλίον τοῦ συγγράμματος τοῦ Προκοπίου „Περὶ τῶν Ἰουστινιανοῦ κτισμάτων".

[20]) Ὁ Διάκονος Παντολέων ἤκμασε περὶ τὰ μέσα τοῦ ΙΓ' αἰῶνος· ἦν δὲ χαρτοφύλαξ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας. Ἴδε Casimiri Oudini Commentarius de scriptoribus Ecclesiae antiquis. Λειψίᾳ, 1722, Τόμ. Γ', στήλη 229—230. Τὸ παρατιθέμενον ἐνταῦθα ἐκ τῆς διατριβῆς αὐτοῦ ἀπόσπασμα μετέγραψα ἀπὸ χειρογράφου κώδηκος τῆς ἐν Ἄθῳ μονῆς τῶν Ἰβήρων, καὶ ἀπὸ ἄλλου κώδηκος τῆς ἐν Πάτμῳ βιβλιοθήκης ὑπ' ἀριθ. ΧΛΔ' (634).

[21]) Ἴδε Μ. Ι. Γεδεὼν Χρονικὰ τοῦ πατριαρχικοῦ οἴκου καὶ τοῦ ναοῦ, σελ. 151.

Ἀπεχαιρετίσαμεν τὸν ἀγαθὸν Χάσογλου, ὅστις εἶπεν ἡμῖν ὅτι τὸ τζαμὶ τοῦ Κοδζᾶ-δερὲ εἶχεν ἱδρυθῇ πρὸ πεντακοσίων ἐτῶν, καὶ ἐπανήλθομεν εἰς Κατιρλί, ὅπου μετὰ μίαν ἡμέραν ἡτοιμαζόμεθα πρὸς ἀναχώρησιν. Δυστυχῶς τὴν προτελευταίαν ἡμέραν παρευρέθην εἴς τινα κηδείαν, ἠκολούθησα δ' αὐτῇ ἐκ περιεργείας μέχρι τοῦ νεκροταφείου, εἰς ὃ εἰσερχόμενός τις διὰ τῆς ἑτέρας τῶν θυρῶν ὑποχρεοῦται κατὰ τὰς κηδείας 'να ἐξέλθῃ διὰ τῆς ἀντιθέτου, διότι τοῦτο ἀπαιτοῦσιν αἱ τοπικαὶ προλήψεις, πρὸς ἃς συμμορφούμενος πρέπει καὶ 'να νίψῃς τὰς χεῖρας εἴς τινα βρύσιν, ἢ εἰς τὴν θάλασσαν πρὸς ἀποτροπὴν τοῦ κακοῦ. Ἐννοεῖται ὅτι μιμνησκόμενος τῶν ἐν Ἀρβανιτοχωρίῳ συμβάντων ἔπραξα ὅ,τι ἀπῄτησεν ἡ τοπικὴ συνήθεια, ἠδυνάμην δὲ εἰς περισσοτέρας ὑποχρεώσεις 'να ὑποβληθῶ, εἴπερ εἶχον τὴν βεβαιότητα 'ν' ἀνακαλύψω τι νέον· — βέβαιόν δ' ἐστιν ὅτι νέον ἦν πᾶν ὅ,τι εἶδον, ἀφοῦ οἱ κάτοικοι οὐδὲν ἐγίνωσκον 'να μοὶ εἴπωσιν, ἡ δὲ εἰς τὸ ὄρος τοῦ ἁγίου Παύλου ἀνάβασις, ὅπου δῆθεν ἔμελλον 'να εὕρω ἐρείπια μονῶν, καὶ πλίνθους, καὶ κίονας, ἦν δυσχερής, τὸ μὲν διὰ τὴν τρίωρον ἀπὸ τοῦ Κατιρλίου ἀπόστασιν, τὸ δὲ καὶ διὰ τὴν ἀπὸ καιρὸν εἰς καιροὺς ἐπιφάνειαν ζωοκλόπων, πρόσθες δὲ καὶ τὴν ὑπόνοιαν, ὅτι οὐδὲν μνημεῖον ἀρχαιότητος ἤθελεν εὑρεθῆ. Καθ' ἣν ἡμέραν μετέβην εἰς τὰ ἐρείπια τῆς ἄνωθεν τοῦ Ἀρβανιτοχωρίου μονῆς τοῦ ἁγίου Γεωργίου προσεδόκων, ὅτι ἤθελον ἴδει τοὺς ἡμετέρους κόπους ἀμειβομένους, ἐγκαίρως ἀγγελθείσης μοι τῆς παρὰ τῇ Μονῇ ὑπάρξεως δύο μαρμάρων ἐνεπιγράφων, ἅτινα πρὸς ἀποτροπὴν τῆς βασκανίας εἶχον καταχώσει ἀντιστρόφως ὑπὸ τὸ χῶμα ὁ φιλάρχαιος διδάσκαλος μεθ' ἑτέρων τινῶν, κρύψαντες τὰς ἐπιγραφάς. Sancta simplicitas! Ἀντέστρεψαν ἐνώπιόν μου τὰς πλάκας, αἱ δ' ἐπ' αὐτῶν ἐπιγραφαί, ὧν ἀνήγγειλάν μοι τὴν ὕπαρξιν μετὰ χαρᾶς ἦσαν βαθέα χαράγματα σμίλης γλύπτου, πρὸς συμπαγὴν δι' ἀσβέστου προσκόλλησιν τῶν λίθων τούτων εἰς τὸ παλαιὸν οἰκοδόμημα. Πιθανῶς ἦσαν καὶ ἐν τῷ βουνῷ τοῦ ἁγίου Παύλου ἐπιγραφαὶ τοιαῦτα χαράγματα κτιστῶν. Καὶ περιωρίσθην λοιπὸν ἐν τῷ χωρίῳ, προσπαθῶν να συλλέξω χρήσιμον εἰς σύνταξιν ἱστορίας τῶν μερῶν τούτων ὅλην.

Καθήμενος ἔν τινι παραθύρῳ τοῦ ξενίζοντός με διδασκάλου ἔτεινα προσεκτικὸν οὖς εἰς τὰ τραγούδια γειτονικῆς οἰκίας. Ἡ μελῳδία κατήντα γαλῳδία· οὐδὲν αἰσθάνεταί τις ἐκ τῶν ἀρρύθμων φθόγγων καὶ τῶν ἀπειροκάλων μελῶν, ἀσχάλλει δ' ἔτι πλέον ἀκούων 'ν' ἄδωνται δίστιχα ἐν χρήσει παρὰ τοῖς κατοίκοις τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀπὸ τῆς ὁποίας μετεδόθησαν καὶ ἐκεῖ. Ἀναμνησθείς, ὅτι τὰ ἐπιτηδεύματα τῶν Κατιρλιωτῶν εἰσὶν ἡ διὰ μικρῶν σκαφῶν ναυτιλία, καὶ ἡ ἐκμετάλλευσις τῶν πάγων τοῦ ὑπερκειμένου αὐτῶν Ἀργανθωνίου ὄρους (Σαμανλῆ-δάγ) ἐζήτησα μεταξὺ τῶν ᾀδομένων ᾀσμάτων 'να διακρίνω τὰ ἐπιχώρια, ἐν οἷς τὸ πρῶτον πρόσωπον λαμβάνουσιν ἡ χιών, ἡ θάλασσα, τὰ καράβια, ἡ βράκα, τὰ ζωνάρια, καὶ τὰ παρόμοια. Πίλοι, καὶ κεκρύφαλοι, καὶ παρυφαὶ ἐσθῆτων, καὶ αἰσθήματα, καὶ „γραβάτα τοῦ 'αιμοῦ" καὶ „χείλη φαρφουρένια" καὶ τὰ τοιαῦτα ἔχουσι τὴν καταγωγὴν ἄλλοθεν, πολὺ δὲ κακῶς ἔπραξεν ὁ καταχωρίσας ὡς ᾄσματα Κατιρλίου ἐν τῇ περὶ τῆς κώμης ταύτης μονογραφίᾳ τὰ ἀλλαχοῦ ᾀδόμενα. Τί ζητοῦσι, λόγου χάριν, αἱ γραβάται, καὶ τὰ φουστάνια, καὶ τὰ καπελλίνα εἰς τὰ „τραγούδια" τόπου τινός, ὅπου πρὸς τὴν δημοκρατίαν τῆς βράκας, τῆς περιέργου ἐσθῆτος, καὶ πρὸς τὴν ἐπικράτησιν τῆς ἐπὶ κεφαλῆς ἀγρίας „μαμούκας" οὐδέποτε δύναται 'ν' ἀνταγωνισθῇ ἡ βασιλεία τῶν „κοστουμίων" καὶ ἡ ἀριστοκρατικὴ ὑπεροχὴ τῶν πολυωνύμων πίλων ἢ τῶν ὑποδημάτων „Λουΐ κατόρζ"; Διὰ τοῦτο τρία ἢ τέσσαρα μόλις ἐσημείωσα πράγματι ἰδιαγενῆ τῶν χωρίων τοῦ Ἀστακηνοῦ κόλπου, ταῦτα

Τὴ θάλασσα τὴν ἀλμυρὴ θὰ τὴν ἐκάμω μέλι
ὁποῦ τὴν ἀρμενίζουνε παλληκαράκι' ἀγγέλοι.

Σαράντα βρύσες μὲ νερὸ καὶ δυὸ βουνὰ μὲ χιόνι,
νὰ ρίξω τὴν καρδοῦλά μου καὶ πάλι δὲν κρυόνει.

Τὰ μάτια ρίχνεις κάτω καὶ τὸ μανδῆλί σου
δὲν πῆρα μιὰν ἀλήθεια ἀπὸ τὰ χείλη σου. κτλ.

Περίεργον δ' ὅτι ἐν τοῖς ᾄσμασι προφέρεται τὸ στοιχεῖον λάβδα, ὅπερ ἐν τῇ συνομιλίᾳ ἀφαιροῦσιν οἱ κατιρλιῶται· „ἔκαμα καὸ πιάφι" ἔλεγεν ἡμῖν ἡ ὑπηρετοῦσα, προκαλοῦσα τὴν ἱλαρότητα ἡμῶν. Ἄλλους τινὰς ἰδιωτισμοὺς ἐν τῇ διαλέκτῳ παρατηρεῖ τις ἱκανούς, ἀλλ' οὐδαμῶς προετιθέμην νὰ συλλέξω τοιούτους, καὶ τῇ σημειώσει δὲ τῶν ᾀσμάτων τούτων ἐπεχείρησα μὴ ἔχων ἑτέραν ἐνασχόλησιν.

Τῇ 7 Σεπτεμβρίου (1887) ἐπέβην μετὰ τῆς ἀδελφῆς μου ἐπὶ μικροῦ πλοίου, ὅπερ, πλῆρες πάγου, ἔφερεν ἐπ' αὐτοῦ καὶ δεκαεπτὰ ἀνθρώπους, τὸ δὲ ταξείδιον, ἐν ἀστόργῳ κακοκαιρίᾳ, καί, μὰ τὴν ἀλήθειαν, κινδυνώδει, διήρκεσεν ἀπὸ τοῦ Κατιρλίου μέχρι τῆς νήσου Πρώτης ὥρας δέκα· ἐνώπιον τῆς νησίδος ταύτης εὑρέθημεν ἀκριβῶς τὸ μεσονύκτιον, ἀπὸ δὲ τῆς Πρώτης μέχρι τοῦ Καδῆ-κιοῖ ὁ πλοῦς διήρκεσεν ὥρας ἕξ — πλοῦς ἡμισείας ὥρας δι' ἀτμοπλοίου! ἀφικόμεθα δὲ αἰσίως εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, οὐχὶ ἐξηντονημένοι. Ἐγὼ τοὐλάχιστον κατώρθωσα 'να κοιμηθῶ τρεῖς ὥρας, ἀφυπνισθεὶς τὸ μεσονύκτιον ἕνεκα μελῳδίας καὶ ᾀσμάτων ἐξόχων εὐτραπέλου τινὸς ἐμπόρου χίου, συμπλέοντος ἡμῖν· ἠρώτησα πῶς ὀνομάζεται — Γεώργιος Ἀγγούρης μοὶ ἀπήντησεν. Ἦν ὁ μόνος εὔθυμος, μεταδιδοὺς καὶ ἡμῖν μέρος τῆς εὐθυμίας, τόσον ἀπαιτουμένης ἐν ἐκείνῃ τῇ ἀνίᾳ τοῦ δυσφορήτου πλοός. Ἀτυχῶς ἡ νὺξ ἦν σκοτεινή, ἐπιχειρήσας δὲ νὰ κρατήσω σημείωσιν τῶν ᾀσμάτων ἀπέτυχον. Ἔγραφον ἐφ' ὅσον προέφθανον, ἀλλὰ τῇ ἐπαύριον ὑπὸ τὸ φῶς τῆς ἡμέρας εἶδον, ὅτι ἐν τῷ σκότει τῆς νυκτὸς ἔγραφον τὸν ἕνα στίχον ἐπάνωθι τοῦ ἑτέρου, ὥστε οὐδὲν δίστιχον ἀπομνημονεύω, ἢ μόνον ἕν· τοῦτο δὲ ἦν, ὅπερ ἐνόμισα ὅτι ἀφύπνισέ με:

δός μού το κόρη τὸ φιλί, δός μού το τὸ καϋμένο,
καὶ μὴ ξεχνᾷς πῶς ἔδωσες ζωὴ 'στ' ἀποθαμμένο.

ΜΑΝΟΥΗΛ Ι. ΓΕΔΕΩΝ.

ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ ΚΑΙ ΓΝΩΜΑΙ.

Ὑπάρχουσι φυτὰ καὶ ἀρεταὶ γεννώμεναι ἐπὶ τῶν ἐρειπίων.

Ζ. Φέτβεϱ.

* * *

Τὰ χρήματα κηλιδοῦσι πλειότερον ἢ ὁ βόρβορος.

Βαλτούϱ.

* * *

Ἡ περιφρόνησις εἶνε τὸ μῖσος ἐν ἀναπαύσει διατελοῦν.

Ἀλβὲϱτ Δελπί.

* * *

Αἱ αὐταὶ κοινωνικαὶ ἐπιϱϱοαὶ λεπτύνουσι καὶ ἅμα διαφθείϱουσι ἡμῶν τὰ ἤθη.

Βαλτούϱ.

* * *

Ἀφ' ἡμῶν δὲν ἐξαϱτᾶται νὰ ἔχωμεν πάθη ἢ μή, ἀλλὰ νὰ κϱατῶμεν αὐτῶν.

Ρουσσώ.

* * *

Ὅποιος πολὺ φωνάζει τὸν διάβολο, τὸν βλέπει ἐπὶ τέλους μποϱοστά του.

Παϱοιμία γεϱμανική.

ΤΕΡΠΝΑΙ ΩΡΑΙ ΕΝ ΧΩΡΑΙΣ ΘΛΙΒΕΡΑΙΣ.

I.

Συνήθως οἱ ἐπισκεπτόμενοι νεκρῶν ἄστεα, εἰ μὲν καλλιτέχναι τυγχάνουσιν ὄντες, ἐξονυχίζουσι κατὰ καθῆκον μετ' ἀκριβείας ἐπιστημονικῆς τὰς ἀρετὰς ἢ τὰ πλημμελήματα τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ γλυπτικοῦ καλλιτεχνήματος· εἰ δὲ φιλόσοφοι, μετ' εὐλαβείας ἢ εἰρωνείας, συνῳδὰ τοῖς ἐπὶ τοῦ ὁρισμοῦ τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου στοχασμοῖς αὐτῶν, θαρρύνουσιν ἢ γλευάζουσι τοὺς ἐκ τῆς τέφρας ὀρθῶς ἢ παραλόγως προσδοκῶντας τὴν πέρα τοῦ τάφου ἀθανασίαν· εἰ καὶ ἐν τῇ ἐποχῇ ταύτῃ τοῦ φωνογράφου καὶ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ πᾶσα ἡμῶν εἰκασία ἐπὶ πραγμάτων ἃ ἡ Θετικὴ Ἐπιστήμη οὔπω ἐνόρωσεν ὡς ὑπαρκτά, ἢ ἀπεκήρυξεν ὡς ἀνύπαρκτα ἐστί πως σεβαστὴ . . .

Rien n'est faux, pendant qu'on y croit;
Rien n'est vrai, pendant qu'on y pense..

ὡς λέγει που ὁ τῶν Βλασφημιῶν σύγχρονος ποιητὴς J. Richepin.

Ἕτεροι δὲ — καὶ οὗτοι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οἱ τῆς κοινωνίας αὐτόκλητοι ἢ ἀληθεῖς μορφωτῆρες — ἀποκομίζουσιν ἐκ τοιούτων πενθίμων ἐκδρομῶν φοβερὰς ἐντυπώσεις καὶ αἰσθάνονται ἐν ἑαυτοῖς ρωννύμενον τὸν ἐκ τῆς δυστυχίας τοῦ πολλοῦ τῶν ἀνθρώπων χόλον αὐτῶν. Καὶ δικαίως· βλέπων τις καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς νεκροταφείοις, τοῖς ἀναμφιρήστοις τούτοις ἄστεσι τῆς ἰσότητος, παλαίουσαν τὴν ταλαιπωρίαν πρὸς τὴν εὐτυχίαν καὶ τὴν μὲν ἐν γωνίᾳ καὶ παραβύστῳ, τὴν δὲ ὑπὸ στοὰς καὶ ἐν περιβλέπτοις ὑψώμασιν ὑπερηφάνως ἐγείρουσαν τὴν ἄσαρκα καὶ ἀνίσχυρον ἤδη κεφαλὴν αὐτῆς, καὶ ἄκων σαρκάζει καὶ σχετλιᾷ.

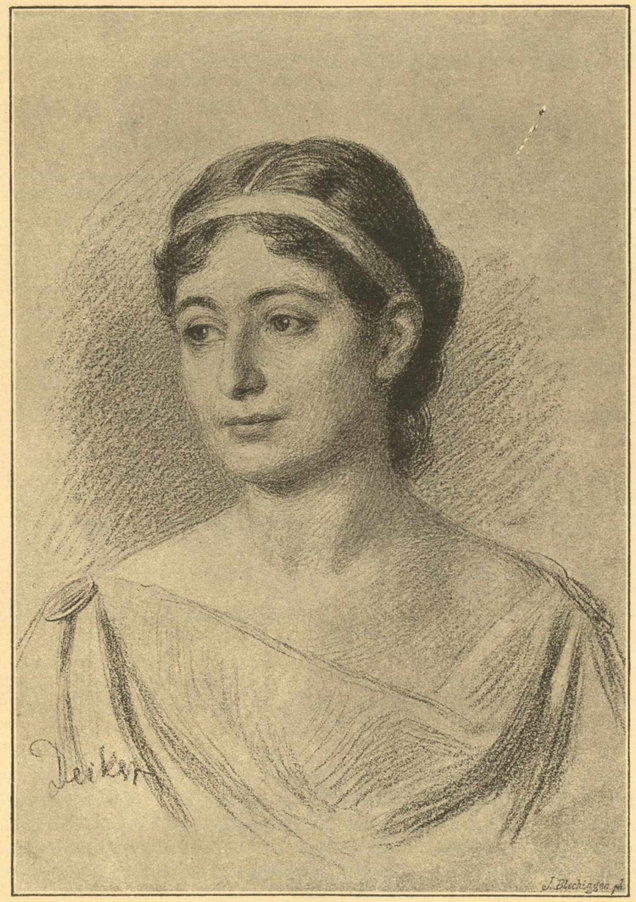

ΠΡΟΤΥΠΟΝ ΚΕΦΑΛΗΣ *ὑπὸ Γεωργίου Decker.*

Ἐν οὐδετέρᾳ τούτων τάξει, ἐλλείψει τῶν ῥηθεισῶν ἀρετῶν, ἑαυτοὺς κατατάσσοντες, ἀλλ' ἀποκλειστικῶς ἱερὸν ἐκπληροῦντες καθῆκον, περιεπλανήθημεν μετά τινος φίλου, ἡμέρᾳ τινὶ νεφελώδει καὶ ψυχρᾷ, ἀνὰ τὸ κεντρικὸν τῆς Βιέννης νεκροταφεῖον. Ἐθαυμάσαμεν τὸν ἐν τῇ κυρίᾳ εἰσόδῳ ὡραῖον καὶ ἔρρυθμον ἐκεῖνον λειμῶνα καὶ ἀπεθαυμάσαμεν τὴν μεγάλην τῆς μεγάλης κυβερνήσεως μέριμναν ἵνα τερπνότερον ὅσον ἔνεστιν ἀλλὰ καὶ ἥκιστα ἐπικίνδυνον τῇ ὑγείᾳ τῶν κατοίκων καταστήσῃ τὸ ἀπέραντον τοῦτο κοιμητήριον, ὅπου μυριάδες ὑπνώττουσι πολυτίμων καὶ ἀσημάντων διὰ τὴν κοινωνίαν ὑπάρξεων, ἀναμένουσαι τὴν σάλπιγγα τῶν ἀγγέλων, κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Δευτέρας Παρουσίας.

Καὶ ὅμως, εἰ καὶ τοῦ ὡραίου, ὡς προείρηται, ἄγονοι ἐρασταί, καὶ περὶ τῶν κοινωνικῶν, ἀδυναμίας ἕνεκεν, ἥκιστα μεριμνῶντες, ὀφείλομεν ἐν τούτοις νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι, τοῦ σκοποῦ ἡμῶν πολλαχοῦ ἐπιλαθόμενοι, ἔστημεν ἐπί τινα δευτερόλεπτα ἵνα θεωρήσωμεν τύμβον τινα περιφανῆ, ἂν μὴ χάριν τῆς ὑπ' αὐτὸν σποδοῦ, ἀλλὰ χάριν τῆς γλυπτικῆς αὐτοῦ ἀξίας. Καὶ τοιαῦτα μαρμάρινα ἀριστουργήματα πλεῖσθ' ὅσα, ὡς ἐν ἀγανεῖ γλυπτοθήκῃ, ἐκτίθενται ἐν τῇ παραδεισείῳ ταύτῃ νεκροπόλει, ὀφειλόμενα τῷ γλυφάνῳ τῶν τὰ μάλιστα διασήμων τῆς Βιέννης καλλιτεχνῶν.

Ἀλλὰ τί εἴπωμεν διὰ τὸν περίλυπον ἐκεῖνον πατέρα, τὸ δύσμοιρον πολιὸν γερόντιον τὸ διαπύρως προσευχόμενον ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ μονογενοῦς αὐτοῦ υἱοῦ Φρίτς; ἢ τὴν χαρίεσσαν ἐκείνην κόρην τὴν κιτρίνοις ρόδοις ὡραΐζουσαν καὶ θαλεροῖς δάκρυσι ραντίζουσαν τὸν ἐπίχρυσον σταυρὸν τῆς ἐσαεὶ μεταστάσης αὐτῆς ἀδελφῆς Ἀδελαΐδος; Φεῦ! . . . Ἐπίκηρος ὁ βίος, φροῦδος ὁ ἄνθρωπος, ἀτέραμνος ὁ θάνατος. Ἐν τούτοις . . . ὁ γόης χρόνος ξηραίνει ἀνεπαισθητεὶ καὶ τὰ μάλιστα φλογερὰ δάκρυα.

O puissance du temps, ô légères années,
Vous emportez nos pleurs, nos cris et nos regrets.

Εἶχες δίκαιον, ἀείμνηστε Alfred de Musset. Ἀλλ' ἐπὶ τὸ προκείμενον.

Ὑπὸ διαπρεπεστάτας ἐπ' ἀρχιτεκτονικῇ τέχνῃ καὶ τοιχογραφίαις στοάς, ἐν τῷ βάθει τοῦ ἐν εἴδει νάρθηκος λειμῶνος, ἵδρυνται οἱ

τάφοι ἐκείνων οἵτινες διὰ τοῦ χρήματος αὐτῶν, καὶ μόνου τοῦ χρήματος, ὠνήσαντο τὴν περίβλεπτον ταύτην θέσιν, καὶ διὰ τοῦ ὄγκου, τοῦ ποιοῦ καὶ τοῦ κάλλους τῶν μαυσωλείων αὐτῶν, ὡς διὰ φακοῦ, πειρῶνται καὶ μετὰ θάνατον νὰ διαστρέψωσι τὴν ὅρασιν καὶ ἐκκαύσωσι τὸ σέβας τοῦ ἀφελοῦς θεατοῦ. Ἀλλὰ φεῦ! Τὰ ἐπώνυμα τῶν πομπώδεσι γλυφαῖς καὶ ἀτάλμασι δαψιλῶς κεκοσμημένων τιμαριωτῶν, οὕτως εἰπεῖν, τούτων μακάρων ἄγνωστα πάντως ἐτύγχανον ἡμῖν τοὐλάχιστον, τοῖς μὴ Βιενναίοις, ἅτε μηδαμοῦ τῆς συγχρόνου Ἱστορίας ἀπαντῶντα· ἐφ' ᾧ καὶ παρετρέχομεν μετ' ἀβλεψίας τοὺς τάφους αὐτῶν, ἑνὸς καὶ μόνου φροντίζοντες, τοῦ κάλλους τοῦ γλύμματος, ἑνὸς καὶ μόνου τὸ ὄνομα συλλαβίζοντες . . . τοῦ γλύπτου.

Ἡ λαμπρότης τοῦ μαυσωλείου τοῦ οἴκου W . . ., παριστῶντος γυναῖκα κλαίουσαν ἐπὶ τοῦ βάθρου μέλανος μαρμαρίνου σταυροῦ, ἔργου τοῦ γνωστοῦ Ed. Hauser, ἐπέσυρε τὴν προσοχὴν ἡμῶν. Θαυμάσιον τὸ μάρμαρον. Μέγας ὁ τεχνίτης, ἀλλ' ὁ τεχνίτης μόνον. Ἴσως ἐν χώρῳ τοιούτῳ, τοιαύτῃ — θύραθεν οὕτως εἰπεῖν — θαυμασμοῦ ἔκφρασις κατακριθῇ ὡς βλασφημία. Ἀλλὰ πταίομεν; τὸ Ὡραῖον, οἷον συλλαμβάνεται, τίκτεται καὶ καλλιεργεῖται ἐν Βιέννῃ, ἐξ ἐφόδου ἀείποτε ἐκυρίευσε τὴν καρδίαν ἡμῶν καὶ ἀπέστρεψεν αὐτὴν πάσης ἄλλης ὑποδεεστέρας καὶ τετριμμένης, οὕτως εἰπεῖν, αἴγλης.

Ὁ διπλοῦς ἐν μονάδι τάφος τοῦ Θεοδώρου καὶ Ἰωάννου Oppolzer, τοῦ μὲν ἀστρονόμου διαπρεποῦς, τοῦ δὲ φιλανθρώπου ἰατροῦ, ὤφειλεν, ὡς εἰκός, ν' ἀναστείλῃ ἐπί τινα λεπτὰ τὸ γοργὸν ἡμῶν βῆμα. Ὧδε λαλεῖ μὲν ὁ πλοῦτος, ἀλλὰ δημηγορεῖ εὐγλωττότεραν ἡ κοινωφελὴς τῆς δυάδος τῶν ἀνδρῶν ἀξία. Ὡραιοτάτη νεᾶνις — προδήλως ἡ κοινὴ εὐγνωμοσύνη — χαράσσει διὰ γραφίδος ἐπὶ μεγάλης μαρμαρίνης πλακὸς τὸ ὄνομα Oppolzer. Ἑκατέρωθεν αὐτῆς εἰκονίζονται τὰ σύμβολα τῆς Οὐρανίας καὶ τὰ τῆς ἱερᾶς τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἐπιστήμης. Πτερωτὸς ἄγγελος θεᾶται διὰ τηλεσκοπίου ἀνατέλλοντα ἥλιον. Πτερωτὸς ἄγγελος προσφέρει κλινήρει τινὶ ἀσθενεῖ κήλυκα πλήρη βαλσάμου ἰαματικοῦ. Ἐν ἀληθεῖ ποιητοῦ ἐμπνεύσει ἔγλυψε τὸ μικρὸν τοῦτο ἀριστούργημα ὁ Tilgner.

„Ἀλλὰ τί τὸ ἐν ὑπαίθρῳ μεγαλοπρεπὲς ἐκεῖνο μέγαρον, ὁ μαρμάρινος ἐκεῖνος τάφος — ἐρωτῶ τὸν ἐμὸν Βιργίλιον — ὁ ἐν τῷ χώρῳ αὐτοῦ δυνάμενος νὰ περιλάβῃ ἄνακτα ζῶντα μετὰ τοῦ ἐπιτελείου αὐτοῦ καὶ διὰ τοῦ πλούτου πειρώμενος ν' ἀνασκευάσῃ τὰ τοῦ μεγάλου τῆς Αὐστρίας δραματουργοῦ Grillparzer ἀκράδαντα, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν τύχην συνήθων θνητῶν, λόγια·

Was ist der Erde Glück? Ein Schatten!
Was ist der Erde Ruhm? Ein Traum!

— „Ὁ τάφος τοῦ T . . ., μεγάλου ἐργοστασιάρχου καθεκλῶν.“

Εἰ καὶ μεγάλως — κατὰ τὸ λέγειν τοῦ συνοδίτου — συνεβάλετο ὁ τὰς καθέκλας νῦν τῶν ἐν τῷ Παραδείσῳ μεγάρων τῶν Ἀσωμάτων δοκιμώτερον καὶ ἀμισθεὶ ἐπεξεργαζόμενος, πρὸς τελείωσιν τοῦ ἀπαραιτήτου τούτου τῷ ἀνθρώπῳ ἐπίπλου, καθ' ἃ τοῦτο καὶ ἐκ τοῦ νῦν ἔτι ὑφισταμένου καταστήματος αὐτοῦ δηλοῦται, ἐν τούτοις ὁ νεκρὸς οὗτος οὐδὲν ἄλλο ἤλεγχεν ἢ ἁπλοῦν ἰδιώτην, οὐχὶ πιθανῶς ὑπὸ φιλανθρωπικοῦ σκοποῦ καὶ πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς ἐθνικῆς βιομηχανίας τὴν τελείωσιν τοῦ ἔργου αὐτοῦ ἐμπνευσθέντα, ἀλλὰ πρὸς πλήρωσιν τοῦ ταμείου αὐτοῦ. Καὶ μάρτυς ὁ ὑψαύχην τάφος αὐτοῦ, ὁ πολλῶν ἄλλων τάφων ἐξόχων καὶ λαοσεβῶν ἀνδρῶν ἀσυστόλως — ἔξεστιν ἡμῖν ἡ βλάσφημος λέξις — ἐπὶ πλούτῳ καὶ τύφῳ ὑπερτερῶν. Παρεδράμομεν καὶ αὐτὸν ἀπαρατήρητον καὶ θὰ ἐπεθεωροῦμεν ἀκριβέστερον καὶ κατὰ καθῆκον εὐλαβέστερον τοὺς περὶ αὐτὸν ἐπ' ἴσης πολυτελεῖς τάφους καὶ τὰς προτομὰς περικλεῶν καὶ νικητῶν στρατηλατῶν, ἡρώων, καθηγητῶν, ἀρχιτεκτόνων καὶ καλλιτεχνῶν, οἷοι οἱ τοῦ κλεινοῦ Ammerling, van der Nüll καὶ ἄλλων, εἰ μὴ ἡ θέα ἁπλουστάτης σεμνῆς μαρμαρίνης πυραμίδος μετ' ἐπιχρύσου τρισυλλάβου ἐπιγραφῆς, δίκην ἰσχυροῦ μαγνήτου, εἵλκυε τὸ βλέμμα καὶ τὴν καρδίαν ἡμῶν.

Ἀστραπηδὸν εὑρέθημεν ἀσκεπεῖς πρὸ τοῦ τέρμονος τῆς ἐκδρομῆς ἡμῶν, πρὸ τῆς σεπτῆς ταύτης πυραμίδος.

Ἦν ὁ τάφος τοῦ ἐνθέου Βεετχόβεν, ὃν ὁ δῆμος πρὸ ἐτῶν δύο ἀνήγειρε κατὰ τὴν ἀνακομιδὴν τῶν λειψάνων τοῦ ἀθανάτου ἀνδρὸς ἐκ τοῦ παρὰ τὸ προάστειον Währing ἀρχαίου νεκροταφείου.

Οἷα διαφορὰ μεταξὺ τοῦ τηλαυγοῦς μαυσωλείου τοῦ καθεκλοποιοῦ καὶ τῆς ἀπερίττου ταύτης πυραμίδος τοῦ πτωχοῦ συνθέτου! Καὶ ὅμως τὸ μὲν παρήλθομεν ψυχροὶ καὶ ἀδιάφοροι, τὴν δὲ πυραμίδα ἐθεώμεθα δεδακρυμένοι ὡς ἱκέται. Ταύτην μὲν ἀνήγειρεν ὁ δῆμος, ὁ λαός, ὁ τῆς ἀνθρωπότητος θαυμασμός, ἡ κοινὴ εὐγνωμοσύνη· ἐκεῖνο δέ; . . . εἷς μόνος, εἷς ἴσος τῷ μηδενί, τὸ . . . Ἐγώ.

Βεετχόβεν! ὄνομα ἱερόν, ὄνομα μέγα, ὄνομα θεῖον ἀνδρὸς τεταλαιπωρημένου, ἀρρώστου τὸ δέμας, δυστυχοῦς, δυσέρωτος, κωφοῦ, κωφοῦ θείᾳ ἐπινεύσει ἴσως, ἵνα ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἀνεξαρτήτως τοῦ σώματος λειτουργήσῃ, ἵνα ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἀναίσθητος πρὸς τοὺς ταπεινοὺς ἔρωτας καὶ τἆλλα φαῦλα τῆς γῆς θέλγητρα καὶ πάθη, δυνηθῇ ἀκωλύτως καὶ ἀνετώτερον ν' ἀκούσῃ — ὅπως καὶ ἤκουσε — τῆς μουσικῆς τῶν ἀγγέλων καὶ διὰ τῆς γραφίδος, ὡς διὰ τοῦ φωνογράφου τοῦ Ἔδισον, μεταδῷ αὐτὴν τοῖς συγχρόνοις καὶ μεταγενεστέροις ἀνθρώποις ἐκείνοις ὧν ἡ καρδία ἠδυνήθη καὶ δύναται νὰ μυηθῇ τὸ οὐράνιον τῆς θεοδότου αὐτοῦ μούσης θέλγητρον.

Λευκὴ πυραμὶς καὶ ἐπ' αὐτῆς χρυσῆ λύρα καὶ κάτωθι τὸ ἐπώνυμον BEETHOVEN . . . Ἰδοὺ ὁ τοῦ ἀθανάτου ἀνδρὸς βραχυεπὴς ἐπιτάφιος καὶ ἅπας ὁ τοῦ μαυσωλείου αὐτοῦ κόσμος. Ἀλλὰ μὴ δὲν ἀρκεῖ τὸ ὄνομα Βεετχόβεν καὶ μόνον ν' ἀνοίξῃ ἐν τῇ διανοίᾳ παντὸς ἐραστοῦ ἀληθοῦς στάδιον ὅλον σκέψεων, κόσμον ὁλόκληρον, αὐτὸν τὸν παράδεισον τοῦ οὐρανοῦ καὶ παραστήσῃ διελαύνοντας πρὸ αὐτῆς λεγεῶνας ἐμμούσων ἀγγέλων ᾄδοντας μετὰ δακρύων τὸ Μόρσιμον Ἐμβατήριον, τὸ Θεσπέσιον Βουκολικόν, τὰ Ἐρείπια τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἀναριθμήτους ἑτέρας σονάτας;

Οἷα σύμπτωσις εὐτυχής! Πρὸ δέκα ἓξ καὶ μόνον ὡρῶν ἠκούομεν ἀπὸ τοῦ στόματος τῆς δαιμονίου τοῦ Βιενναίου θεάτρου ὀρχήστρας, ἡγουμένου τοῦ μεγάλου ἀρχμουσικοῦ Hans Richter, τὸ τῆς Ἐλεονόρας ὑπ' ἀριθμὸν 3 θέσφατον ἐκεῖνο προανάκρουσμα καὶ ἀπὸ τοῦ μελιρρύτου λάρυγγος τῆς μεγίστης τῆς Εὐρώπης ἀοιδοῦ Φρειδερίκης Ματέρνα τὸ ποιητικώτατον καὶ περιώνυμον ἐπ' ἀπεικασίᾳ τῆς συζυγικῆς λατρείας καὶ ἄλλων ἀνθρωπείων παθήσεων ἀριστούργημα τοῦ Βεετχόβεν, τὸν Fidelio.

Ἐν ἐκστάσει ἐθεώμεθα τὸν πάνσεπτον τύμβον, ὡσεὶ ἠτενίζομεν αὐτὸν τὸν μουσουργὸν ζῶντα καὶ κρούοντα τὸ κύμβαλον αὐτοῦ. Οὐκέτι εὑρισκόμεθα, ὡς πρὸ μηνός, ἐνώπιον θεατρικῆς σκηνῆς, οἰκτείροντες τὸν ἀτυχῆ τοῦ Gluck ἥρωα Ὀρφέα, λιγυρῶς ἐπὶ τοῦ ποιητικοῦ τάφου τῆς πεφιλημένης αὐτῷ Εὐρυδίκης θρηνῳδοῦντα. Εὑρισκόμεθα πρὸ τοῦ ἀληθοῦς τάφου τοῦ Ὀρφέως τῆς ἐποχῆς ἡμῶν, τοῦ Βεετχόβεν, οὗ τὸ ὄνομα μόνον παιδιόθεν συνεκίνει καὶ κατέθελγεν ἡμᾶς. Δάκρυα θαλερὰ ἀγαλλιάσεως καὶ ἐνθουσιασμοῦ ἔρρεον ἐκ τῶν ὀμμάτων ἡμῶν ἀναλογιζομένων ὅτι ἐκεῖ ἐγγύς, παρ' ἡμᾶς, παρὰ τὰ ἄνθη ἐκεῖνα, ὑπὸ τὴν μέλαιναν γῆν καὶ τὴν μικρὰν ἐκείνην πυραμίδα, ἔκειντο τὰ ὀστᾶ ἐκείνου ὃς συνεκίνησε διὰ τῆς μελῳδίας αὐτοῦ ἄχρι μυελοῦ ὀστέων ἑκατομμύρια θνητῶν. Εἰ ἠδυνάμεθα, θ' ἀπεσπῶμεν τὴν μεγάλην ἐκείνην μαρμαρίνην πλάκα, ἵνα ἴδωμεν, ἵνα παρατηρήσωμεν, ἵνα ἀπασάμεθα εὐλαβῶς τὸ μυστηριῶδες καὶ προνομοῦχον ἐκεῖνο κρανίον, ἐν ᾧ — εἰ καὶ συνήθει κρανίῳ θνητοῦ — περιελήφθη ἐπί τινα χρόνον ὁ οὐρανὸς . . . Ἀλλ' ὁ ἱερόσυλος πόθος ἡμῶν, εἰ καὶ ἱερός, ἦν τολμηρὸς καὶ δυσεπίτευκτος, φεῦ! . . . Ἐφ' ᾧ καὶ ἠρκέσθημεν εἰς μόνην τὴν ἀποκοπὴν ἀνθυλλίου ἐκ τῶν ὑπὸ τῆς ἱερᾶς σποδοῦ τρεφομένων ἀνθῶν. Καὶ θὰ διενυκτερεύομεν ἐν τῇ ἐκστάσει ἡμῶν, ἐπὶ τῶν βαθμίδων τῆς πυραμίδος, ὡς οἱ δαιμονιῶντες ἐπὶ τάφων ἁγίων, εἰ μὴ ὁ ἐν τῷ κέντρῳ τῆς περιοχῆς τῶν ἱστορικῶν λεγομένων μνημείων ἕτερος σεπτὸς τύμβος προσείλκυε τὰ βλέμματα ἡμῶν.

Ἀσκεπεῖς εὑρέθημεν τὸ δεύτερον πρὸ τοῦ δευτέρου τούτου τάφου τοῦ ξενίζοντος τὸ ἱερὸν σκῆνος μεγίστου ἐπ' ἴσης μουσουργοῦ, τοῦ Μόζαρτ, Μόζαρτ τοῦ περικλεοῦς, τοῦ θεοπνεύστου Μόζαρτ, οὗ τὰ θεσπέσια ἔργα τοσάκις τὴν καρδίαν ἡμῶν εὔφραναν, ἐκήλησαν καὶ ἄχρις οὐρανοῦ ἀνύψωσαν ἐν τῷ χαλκεντέρῳ ὄντως τῆς Βιέννης μελοδραματικῷ θεάτρῳ, τῇ διεθνεῖ ταύτῃ Ἀκαδημείᾳ, ἐν ᾗ μετὰ τελειότητος ἀπαραμίλλου ἐπὶ τριακοσίας τριάκοντα πέντε κατ' ἔτος ἑσπέρας ᾄδονται καὶ ψάλλονται πάσης σχολῆς μουσικῆς τὰ κλασικώτατα ἔργα.

Ἡ Μοῦσα, ἔργον τοῦ Hans Gasser, καθημένη ἐπὶ βιβλίων, τῶν ἔργων τοῦ νεαροῦ μουσικοῦ, καὶ κρατοῦσα διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς μουσικὸν τετράδιον καὶ διὰ τῆς δεξιᾶς δάφνινον στέφανον, οἱονεὶ θρηνεῖ . . . θρηνεῖ, τὸ κύκνειον τοῦ μουσουργοῦ ᾆσμα, τὸ περιώνυμον Requiem ᾄδουσα ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ ἐνθέου ποιητοῦ τοῦ Δὸν Ζουὰν καὶ τοῦ Μαγικοῦ Αὐλοῦ. Ἐν τῇ δευτέρᾳ ταύτῃ ἐκστάσει ἡμῶν, ὡσεὶ ἠκροώμεθα τοῦ Requiem, ὅπερ, εἰ καὶ χάριν ἄλλου γραφέν, ἐπέπρωτο ἐν τῇ κηδείᾳ αὐτοῦ τοῦ συνθέτου τὸ πρώτιστον ν' ἀκουσθῇ, καὶ τοῦτο θείᾳ συνάρσει βεβαίως· διότι τίς στρουθὸς ἠδύνατο ἐπαξίως νὰ γράψῃ τὸν ἐπικήδειον ὕμνον τοιαύτης ἀηδόνος, τοῦ Μόζαρτ;

Ἐπὶ τῶν τεσσάρων τοῦ ὑπομέλανος βάθρου πλευρῶν εἰκονίζεται ἡ προτομὴ τοῦ νεαροῦ τοῦ Σαλτσβούργου μουσουργοῦ καὶ ἀναγινώσκονται τὰ ἔτη τῆς γεννήσεως, τῆς τελευτῆς καὶ τῆς ἐκ τοῦ ἑτέρου νεκροταφείου ἀνακομιδῆς τοῦ ἱεροῦ λειψάνου αὐτοῦ.

Ὁ ἔστιν ὅτε ἀμείλικτος θάνατος ἀπέσπασε τῆς γῆς τὴν ἐξόχον ταύτην ὕπαρξιν ἐν τῇ νοητικῇ αὐτῆς ἀκμῇ, ἐν ἡλικίᾳ ἐτῶν τεσσάρων καὶ τριάκοντα μόνον. „Καὶ δικαίως — φωνεῖ ἐνθουσιώδης ἀρχαῖος βιογράφος αὐτοῦ — διότι ὁ Μόζαρτ ἐδωρήσατο τῇ γῇ ἱκανὰ μεγαλουργήματα ἵνα ὁ οὐρανὸς ζηλεύσῃ καὶ μετακαλέσηται παρ' ἑαυτῷ τὸν ἔνθεον διδάσκαλον πρὸς διδασκαλίαν τῶν τῇ μουσικῇ προωρισμένων ἀγγέλων.“ Ἐν ταῖς εὐαριθμοις ταύταις λέξεσι ποιητικώτατα συνοψίζεται ἡ βιογραφία τοῦ ἀνδρὸς ἐκείνου ὃς ἑξαετὴς συνέγραφε καὶ ἐφήρμοζεν εὐχερῶς τῇ ὀρχήστρᾳ μουσουργήματα ἐκπλήξαντα τὸν περιώνυμον Haydn καὶ πᾶσαν τὴν τῶν τότε κριτικῶν χορείαν, καὶ διὰ τῆς πρωτοτύπου μελῳδίας αὐτοῦ, τῆς πρὸς στιγμὴν „ἀναπτερούσης ἐν ἡμῖν — κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ Henri Joly — πάντα τὰ τεκμήρια, τὰς ἐφέσεις, τὰ ὄνειρα, τὰ σχέδια καὶ τὰς προσφιλεῖς ἐλπίδας ἡμῶν“, ἐβαυκάλησε σύμπασαν τὴν Εὐρώπην.

Καὶ ἀπεμακρυνόμεθα βραδέως τοῦ τύμβου τούτου, ἀφ' οὗ εὐλαβῶς ἐδρεψάμεθα πρὸς ἀνάμνησιν μικρὸν κλῶνα κυπαρίσσου.

Τῶν ἀθανάτων τούτων δύο μουσουργῶν τοὺς τύμβους οἱονεὶ φρουρεῖ ὡς οὐραγὸς ἑτέρου μουσικοῦ, ἥκιστα μὲν σπουδαίου ἀλλ' ἐπ' ἴσης διαπρεποῦς καὶ δημοχαροῦς, τύμβος, ὁ τοῦ ἀοιδοῦ τοῦ ἄλγους καὶ ἀπειραρίθμων μελῳδιῶν δημιουργοῦ Φραγκίσκου Σοῦβερτ.

Ἐπὶ τετραγώνου καθέτου μαρμαρίνης πλακός, ὁμοίας πρὸς ἀρχαῖον Ἑλληνικὸν τάφον, παρίσταται ἡ Μουσικὴ στέφουσα τὴν προτομὴν τοῦ περιπαθοῦς μελῳδοῦ. Ἐπὶ τοῦ βάθρου οἰμώζουσι δύο κύκνοι . . . Ποιητικωτέραν τῆς μουσικῆς τοῦ Σοῦβερτ παράστασιν δὲν ἐδικαιούμεθα ν' ἀπαιτήσωμεν παρὰ τοῦ δεξιοῦ γλυφάνου τοῦ εὐφυοῦς καλλιτέχνου Kundtman· διότι κύκνος ὄντως, ἀλλ' οὐράνιος κύκνος ἐγένετο ὁ τῆς πασιγνώστου Serenade, τοῦ Ave Maria καὶ παντοίων ἑτέρων ἐρωτικῶν καὶ πενθίμων ἐλεγείων συνθέτης Σοῦβερτ, ὁ τὰς πασχούσας καρδίας τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἐν ταῖς μάλιστα πενιχραῖς καὶ δυσέλπισιν ἑστίαις, τοσάκις παρηγορήσας.

Ἠσπασάμεθα εὐλαβῶς καὶ τὸν τύμβον τοῦτον, διότι καὶ τῷ Σοῦβερτ οὐκ ὀλίγας ὀφείλομεν χάριτας ἀντὶ τῆς μελῳδίας δι' ἧς τοσάκις ἔν τε ταῖς Βιενναίαις συναυλίαις καὶ ἐν τοῖς δάσεσι τῆς Αὐστρίας ἐν μέσαις νυξὶν ἄχρι δακρύων συνεκίνησεν ἡμᾶς.

Καὶ ἀπερχόμεθα ἐνθουσιῶντες καὶ συγκεκινημένοι εἰς τὸ ἔπακρον τὴν καρδίαν, μετὰ δίωρον ἐν τῷ τμήματι τούτῳ τοῦ κοιμητηρίου διατριβήν, φέροντες ἐν τοῖς θυλακίοις ἡμῶν πρὸς ἀνάμνησιν δύο ἄνθη καὶ τεμάχιον κυπαρίσσου, ὡσεὶ ἐπανεκάμπτομεν ἐκ τοῦ σπουδαστηρίου τῶν τριῶν μουσουργῶν.

Ἐκπληρωθείσης καθ' ὁλοκληρίαν τῆς εὐλαβοῦς ἡμῶν ταύτης ἀποστολῆς, διηυθύνθημεν καλπάζοντες ἕνεκα τῆς ἀρξαμένης βροχῆς πρὸς τὸν πυλῶνα τοῦ ἱεροῦ ἐκείνου τῆς Αὐστρίας Πανθέου, παρορῶντες τὸ πλῆθος καὶ τὴν καλλονὴν τῶν περὶ ἡμᾶς τύμβων, ἵνα μὴ ἴδωμεν αἰφνης διαλυομένην ἢ σκιαζομένην τὴν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν μαγείαν.

Καὶ ὄντως· μετὰ τὸ εὐσεβὲς τῶν τριῶν ἐκείνων τάφων προσκύνημα, θὰ διεπράττομεν τυμβωρυχίαν εἰ ἐθαυμάζομεν, παρὰ πᾶσαν τὴν ἀνεξικακίαν καὶ τὰ δημοτικὰ ἡμῶν φρονήματα, τοὺς ἀλαζόνας καὶ πλαδαροὺς τὸ πρόσωπον τάφους ἐκείνων οἵτινες ἔζησαν καὶ ἐβίωσαν δι' ἑαυτοὺς μόνον, κατὰ τὴν περιεκτικωτάτην ἔκφρασιν τοῦ Δάντου.

Καὶ αὐτοὶ οἱ τὴν ἰσότητα τῶν ἀνθρώπων στεντορείως διδάξαντες, κηρύξαντες καὶ διὰ τοῦ αἵματος αὐτῶν γενναίως θεσπίσαντες, ἐν οἷς αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς, ἀπέδωκαν ἀείποτε ἐξαιρετικὴν θέσιν, ἔν τε τῇ γῇ καὶ τῷ οὐρανῷ, τοῖς ποιήσασι καὶ διδάξασιν, οἷς ἡ λοιπὴ ἀνθρωπότης ὀφείλει τὰ φῶτα, τὴν ἐκ τῶν γηΐνων ταλαιπωριῶν ἀνακούφισιν καὶ τὴν ἐκ τῶν δυστυχημάτων προγενεστέρων βαναύσων ἐποχῶν ἀπαλλαγήν.

Τὸν Βεετχόβεν καὶ Μόζαρτ κατέταξεν ἡ καθόλου Ἱστορία ἐν τῷ χορῷ τῶν προνομιούχων ἐκείνων διανοιῶν, αἷς οὐρανόθεν ἔλαχεν ἡ τῆς ἀνθρωπότητος ἠθικὴ βελτίωσις. Ἀμφότεροι ἐτελείωσαν — τολμῶμεν εἰπεῖν — τὴν μουσικήν, δωρησάμενοι τῇ ἀνθρωπότητι ᾄσματα ἃ οὐδεὶς ἄχρι τοῦδε ὑπερέβη, παρὰ πάσας τὰς φωνασκίας τῆς Νέας λεγομένης Σχολῆς καὶ τῶν ὀπαδῶν αὐτῆς.

. . . . . .

II.

Ἐπιδόρπιον οἱονεὶ τῇ εὐλαβεῖ ἡμῶν ταύτῃ ἐκδρομῇ προστιθέμενοι, εὑρέθημεν τῇ ὀγδόῃ ἑσπερινῇ ὥρᾳ τῆς αὐτῆς ἡμέρας ὑπὸ τὸ φῶς πλησιφαοῦς σελήνης ἐπ' ἀνακλίντρου καθήμενοι ἐν τῇ πλατείᾳ τῶν ὁδῶν Κάντ καὶ Λορραίνης, ἀπέναντι τοῦ μεγαλοπρεποῦς ἀνδριάντος τοῦ Βεετχόβεν, ὃ ἡ Μοναρχία ἀδροτάτῃ δαπάνῃ καὶ κατὰ τὰ σχέδια τοῦ καθηγητοῦ Zumbusch ἐν ἔτει 1880 ἤγειρε πρὸς τιμὴν τοῦ μεγαλωνύμου μουσουργοῦ.

Κύκνοι, ἔρωτες κρούοντες λύρας καὶ αὐλοῦντες καὶ ἡ Θεὰ Νίκη ἀπονέμουσα μετὰ στοργῆς τῷ ὄπερθεν αὐτῆς μουσουργῷ τὸν τῆς Ἀθανασίας στέφανον, ὡραΐζουσι τὴν μαρμαρίνην κρηπῖδα τοῦ ποιητικωτάτου ὀρειχαλκίνου ἀγάλματος. Ἀλλ' ὁ μέγας Βεετχόβεν ἀτενίζει πενθηρῶς τὴν γῆν, ὡσεὶ ἀπονενοημένος καὶ δυσανασχετῶν . . . Ἡ σύγχρονος αὐτῷ κριτικὴ ἀσθενῶς ἐξετίμησεν αὐτόν· ἡ δὲ παραβλὼψ καὶ ἀχάριστος ἀνθρωπότης ἐξέλαβεν ὡς μισάνθρωπον τὸν ἔνθεον ἄνδρα ἐκεῖνον ὃς ἐδωρήσατο αὐτῇ καὶ τοῖς ἐπιοῦσιν αἰῶσι τὸν τρόπον τοῦ τερπνῶς ἀνακουφίζειν ἐν καιροῖς χαλεποῖς τὰ ψυχικὰ ἄλγη. Καὶ ὅμως ἡ μεγαλεπήβολος αὕτη ψυχὴ — ὡς ἐκ τῆς διαθήκης μετέπειτ' ἐδηλώθη — ἀπέφυγεν, ὅσον ἐνῆν, τὴν πρὸς τοὺς ἀνθρώπους συνεχῆ ἐπιμιξίαν μόνον ἕνεκα τοῦ πάσχοντος σώματος καὶ τῆς ὀχληρᾶς τοῖς ἄλλοις κωφότητος αὐτοῦ.

Ἀριστερᾷ, ἐπὶ τοῦ βάθρου ὁρᾶται δεσμώτης, ἀλγῶν καὶ μετὰ καρτερίας ὑπερανθρωπίνου ὑποδεχόμενος τὸ φοβερὸν καὶ ἀδάμαστον τοῦ Ὀλυμπίου γυπὸς ράμφος, ὁ Ἕλλην Προμηθεύς, τὸ ἀθάνατον τῆς ἀνεξαντλήτου πατρῴας ἡμῶν Μούσης ἐπινόημα, ὁ τοῦ θείου πυρὸς κλέπτης Τιτὰν Προμηθεύς, οὗ τὸ πάθος διὰ μελῳδικωτάτων φθόγγων ἦσεν ἐν τῷ ὁμωνύμῳ μελοδράματι ὁ τῆς μελῳδίας τοῦ οὐρανοῦ κλέπτης Τιτὰν Βεετχόβεν.

Ἐνώπιον τοιούτων θεαμάτων καὶ ὁ τὰ μάλιστ' ἀβέλτερος τῶν ξένων θέλγεται, καὶ ὁ ἀδαμαντίνην ἔχων τὴν καρδίαν αἰσθάνεται αὐτὴν ἐπί τινα λεπτὰ ἀπαλυνομένην. Ἐνώπιον τοιούτων εἰκόνων ὁ

ἁγνὸς Ἕλλην δακρύει ὑπ' ἐνθουσιασμοῦ καὶ σπαράσσεται ἔνδοθεν ὑπὸ λύπης . . .

Καὶ τὸν μὲν ἐνθουσιασμὸν αὐτοῦ οὐδόλως αἰτιολογοῦμεν, ἅτε ἀποχρώντως ὑπὸ παντὸς ἀδόλου τὸ αἴσθημα Ἕλληνος καὶ τῆς ἀρχαίας ἡμῶν Μούσης ἐμβριθοῦς ἐραστοῦ κατανοούμενον. Τὴν δὲ λύπην . . . Φεῦ! τὴν ψυχικὴν ταύτην λύπην κρύψωμεν καὶ ἡμεῖς ὡς ἕτεροι ὑπὸ τὴν παρήγορον ἀλλὰ καὶ πικροτάτην ἰδέαν τοῦ ὅτι, εἰ καὶ σμικροὶ τὸ δέμας καὶ τὰς φρένας καὶ μήπω δυνάμενοι ἐκ τοῦ ἀκενώτου προγονικοῦ θησαυροῦ ν' ἀρυσώμεθα μαθήματα καὶ μεγαλεῖον, ὑπάρχουσιν ὅμως ἕτερα ἔθνη, ἀναντιρρήτως τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν ἡμῶν κάρρονα καὶ Ἑλληνικώτερα, ἃ οἶδασιν ἐκτιμᾶν, γεραίρειν καὶ ἐφαρμόζειν ἑαυτοῖς τῶν ἐσαεὶ γιγάντων ἐκείνων γιγάντων τὰ αἰωνίως γιγάντια ἔργα.

. . . . . .

Ἐπιτραπήτω ἡμῖν νὰ χαράξωμεν ὧδε στροφάς τινας, ἃς ὑπὸ τὸν ἀνδριάντα τοῦ Βεετχόβεν καὶ τῇ ἀρωγῇ τῆς σελήνης ἐγράψαμεν ὡς ἐπίλογον τῆς διπλῆς ἡμῶν ἐκδρομῆς. Εἰ καὶ ἀτελεῖς, μηνύουσιν ἐν τούτοις τὸ μέγεθος τῶν ἐντυπώσεων, ἃς ἐν τῇ καρδίᾳ ἡμῶν ἀνεξιτήλοις ἐχάραξε γράμμασιν ἡ θέα τοῦ τάφου τοῦ Γερμανοῦ μουσουργοῦ καὶ ἡ ἀνάμνησις τῆς ἐπὶ τοῦ Ἕλληνος Γολγοθᾶ ἐριπρεποῦς τοῦ Ἕλληνος Θεανθρώπου καταδίκης . . .

ΥΠΟ ΤΟΝ ΑΝΔΡΙΑΝΤΑ ΤΟΥ ΒΕΕΤΧΟΒΕΝ.

Ὁ μὲν γενναίως ἥρπασε τὸ πῦρ τῶν οὐρανῶν,
ὁ δὲ τῆς λύρας ἔκλεψε τῶν οὐρανῶν τοὺς τόνους.
Ὁ πρῶτος κόσμον ἵδρυσεν ἐκ σκότους φωτεινόν,
ὁ δεύτερος ἐξύμνησε τοὺς ἀνθρωπίνους πόνους.

Καὶ ὅμως, εἰ καὶ δέσμιον, Σέ, κλέπτα τοῦ πυρός,
ὁρῶ ὑπὸ τὰ κράσπεδα τοῦ Γερμανοῦ Ὀρφέως,
Σέ, ὦ Τιτάν, ὑπέρτερον κηρύττω ἰσχυρῶς,
πρὸ Σοῦ ἐγονυπέτησα, τοῦ πάντων βασιλέως.

Σὺ τοῖς ἀνθρώποις ἔδωκας τὸ φῶς· Σὺ ὁ σοφός.
Ἐκ Σοῦ ἡ γῆ ἠρύσατο τὰ φῶτα, τὴν σοφίαν.
Ὁ ἄνθρωπος τὸ πρώτιστον ᾐτήσατο τὸ φῶς,
καὶ δι' αὐτοῦ παρήγαγε τὴν θείαν μελῳδίαν.

Πρὸ τοῦ Βεετχόβεν ἔσχομεν Τιτᾶνας εὐγενεῖς,
ἄνευ Βεετχόβεν ἥψεν ὁ Προμηθεὺς τὰ φῶτα·
καὶ ἡ Εὐρώπη ἔρημος θὰ ἦτον ἀχανής,
ἂν μὴ προπαρεσκεύαζε Τιτὰν τὰ ἐνεστῶτα.

Ὦ Προμηθεῦ, Σ' ἐννόησεν ὁ μέγας ἀοιδός,
ὁ ὕπερθεν τὸ πάθος Σου προσβλέπων ἐν ἐκστάσει,
καὶ οὐρανόθεν ἤντλησε τοὺς φθόγγους ἀφειδῶς,
ἵνα τὸ μέγα ἔργον Σου τιμήσῃ καὶ δοξάσῃ.

Ἐν Βιέννῃ τῇ 1 Νοεμβρίου 1889.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΜΟΣΧΟΠΟΥΛΟΣ.

ΤΟ ΣΚΑΜΝΑΚΙ.

ΕΚΤΟΡΟΣ ΜΑΛΟ.

ΤΑ ΑΤΙΜΑ ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ.

Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ

ὑπὸ

Φ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΥ.

(Συνέχεια· ἴδε προηγ. φύλλον.)

Μέρος Τρίτον.

I.

Τὴν πρωΐαν τῆς ἐπιούσης, ἐνῷ ἡ κυρία Γριπὰ ἐδέχετο κατὰ τὸ σύνηθες τοὺς αἰτήσεις ὑποβάλλοντας καὶ τοὺς ἐπαίτας της, ἡ Ἰουλία καὶ ὁ Ἐδγάρδος συνοδευόμενοι ὑπὸ ἄγγλου ἱππικόμου ἀκολουθοῦντος αὐτοὺς εἰς ἀπόστασιν ἑξηκόντα βημάτων ἔβαινον ἔφιπποι πρὸς τὸ δάσος.

Ὁ Ἐδγάρδος ἠγάπα τοὺς πρωϊνοὺς τούτους περιπάτους, ὄχι μόνον διὰ τὸν περίπατον αὐτόν, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς ἱππασίας τὴν τέρψιν. Μεγαλοπρεπεῖς ἦσαν οἱ ἵπποι του, οὓς αὐτὸς ὁ ἴδιος εἶχεν ἐκλέξει ἐν Λονδίνῳ καὶ ἐφ' οἷς ἐσεμνύνετο, διότι ὁσάκις ἱππεύων ἐξήρχετο μετὰ τῆς ἀδελφῆς του, ἔβλεπε τοὺς πάντας πρὸς αὐτὸν στρεφομένους καὶ βλέμματα ῥίπτοντας θαυμασμοῦ καὶ φθόνου. Ἔπρεπεν ἴσως νὰ σκεφθῇ, ἂν τοῦ περιέργου τούτου θαυμασμοῦ αἰτία δὲν ἦτο καὶ ἡ Ἰουλία καὶ ἂν τὸ προσελκύον τὰ βλέμματα δὲν ἦτο ἡ χαρίεσσα τόλμη, μεθ' ἧς διηθύνετο τὸν ἵππον της ἢ τοῦ ὑψηλοῦ καὶ εὐλυγίστου ἀναστήματός της ἡ κομψότης, ὅπερ χαριέστερον καθίστη ὁ ἐκ μέλανος ἐριούχου ὑπενδύτης καὶ τῆς ὄψεως αὐτῆς ἡ εὔχροια, ἣν ἐπορφύρου τοῦ ἀνέμου ἡ σφοδρὰ πνοὴ ἢ καὶ τῆς λαμπρᾶς αὐτῆς κόμης ἔτι ἡ λαμπρότης. Ἀλλὰ ταῦτα δὲν διελογίζετο ὁ Ἐδγάρδος. Ἐν τῷ προσώπῳ τῆς Ἰουλίας δὲν ἔβλεπεν ἢ ἀδελφὴν καὶ σύντροφον καὶ οὐδέποτε ἐφαντάσθη νὰ ἴδῃ αὐτὴν δι' ἄλλου βλέμματος ἢ τὸ τοῦ πρεσβυτέρου ἀδελφοῦ πρὸς ἀδελφὴν νεωτέραν. Ὅταν ἐκάλπαζεν ὄπισθεν τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ ὅ,τι αὐτὸν ἐθάμβου ἦν τὸ πορφύρουν καὶ ὑπὸ χρυσῶν ἀνανακλάσεων ἐξαστράπτον ποίκιλμα τοῦ καλύμματος τοῦ ἵππου, οὐχὶ ἡ ξανθὴ κόμη τῆς ἐποχουμένης γυναικός.

Ἀφικομένη παρὰ τὰ χείλη μικρᾶς λίμνης ἡ Ἰουλία ἠθέλησε νὰ περιπατήσῃ πεζεύουσα, καίτοι ὁ καιρὸς ἦν μελαγχολικός, συννεφὴς καὶ ψυχρός, μικρὰ δὲ ὁμίχλης βροχὴ εἶχε κατὰ τὴν νύκτα ὑγράνει τὰς δενδροστοιχίας. Τὴν παρατήρησιν ταύτην ἐποίησεν αὐτῇ ὁ Ἐδγάρδος, ὅστις οὐδέποτε ἀπέκαμνεν ἱππεύων, ἀλλ' ἐκείνῃ δὲν τὸν ἤκουσε.

— Δὲν εἶνε διὰ τὴν εὐχαρίστησιν τοῦ περιπάτου, εἶπεν, ἀλλ' ἔχω νὰ σοὶ ὁμιλήσω . . . . σπουδαίως καὶ διὰ νὰ ἔχω τὴν ἀπαιτουμένην εἰς τοῦτο ἐλευθερίαν πρέπει νὰ ἦμαι ἀπηλλαγμένη τῆς περὶ τοῦ ἵππου φροντίδος.

Εἰς ἓν νεῦμα τοῦ Ἐδγάρδου ὁ ἱππικόμος ἔσπευσε νὰ παραλάβῃ τοὺς ἵππους καὶ τότε ὁ ἀδελφὸς μετὰ τῆς ἀδελφῆς ἐχώρησαν ἐντὸς μικρᾶς δασώδους ἀτραποῦ. Καίτοι ἡ ἀτραπὸς αὕτη ἦν ἔρημος ἐβάδισαν ἐφ' ἱκανὸν ἐγγὺς ἀλλήλων, πρὶν ἡ Ἰουλία λύσῃ τὴν σιωπήν· ἐξηκολούθει τὴν κεφαλὴν τεταπεινωμένην ἔχουσα νὰ θεᾶται μηχανικῶς τὰ ὑπὸ τῆς ἄκρας τοῦ ὑποδήματος αὐτῆς μετακινούμενα μεμαραμμένα φύλλα· σιγὴ ἐβασίλευε περὶ αὐτούς· ἔστιν ὅτε μόνον ἠκούετο ὁ ξηρὸς κρότος τῶν ἀπὸ κλάδου εἰς κλάδον πιπτόντων φύλλων.

— Εἶνε λοιπὸν πολὺ σοβαρὸν ὅ,τι ἔχεις νὰ μοὶ εἴπῃς, εἶπεν ὁ Ἐδγάρδος, ὅπως τὴν ἐνθαρρύνῃ νὰ ὁμιλήσῃ.

Ὕψωσεν ἐκείνη τὴν κεφαλήν, ἀλλὰ χωρὶς ν' ἀτενίσῃ τὸν ἀδελφὸν αὐτῆς.

— Σοβαρώτατον, εἶπε· πρόκειται περὶ τῆς ζωῆς μου, περὶ τῆς τιμῆς μου, περὶ τῆς τιμῆς ὑμῶν καὶ ἂν διστάζω νὰ λαλήσω προέρχεται τοῦτο οὐχὶ ἐξ ἐλλείψεως ἐμπιστοσύνης πρὸς σέ, ἀλλὰ διότι μοὶ λείπει ἡ πεποίθησις εἰς ἐμαυτήν, διότι φοβοῦμαι μὴ κακῶς εἴπω ὅ,τι ἐπεθύμουν καλῶς νὰ παραστήσω.

— Ἀπαιτοῦνται λοιπὸν προφυλάξεις καὶ πρὸς ἐμέ;

— Ὁ διάλογος οὗτος εἶνε συνέχεια ἐκείνου τὸν ὁποῖον εἴχομεν κάμει τὴν προτεραίαν τῆς μονομαχίας σου καὶ τὸν ὁποῖον ἐμέλλομεν νὰ ἐξακολουθήσωμεν, ἀλλὰ δὲν ἐπανελάβομεν ἀκριβῶς ἕνεκα τοῦ συναισθήματος τούτου τῆς εὐθύνης, ἥτις μὲ συνέχει ἔτι καὶ τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἀκόμη.

— Ποία λοιπὸν εἶνε ἡ εὐθύνη αὕτη;

— Ὑπάρχουσι βεβαίως νεάνιδες, αἵτινες φθάνουσιν εἰς τὴν ἡλικίαν μου χωρὶς νὰ ταῖς δοθῇ ἀφορμὴ νὰ σκεφθῶσι περὶ οὐδενός· δὲν ἔχουν ἢ νὰ παραδίδωνται εἰς τῆς ζωῆς τὴν ἀπόλαυσιν· οὐδὲ περὶ τοῦ μέλλοντος αὐτῶν εἰσὶν ὑποχρεωμέναι νὰ σκεφθῶσιν. Εἰς ἐμὲ ὅμως οὔτε τὸ παρελθὸν ἦτο τοιοῦτον οὔτε τὸ παρὸν εἶνε ἀπηλλαγμένον φροντίδων καὶ σκέψεων· πάντοτε ἔπρεπε νὰ καταστήσω εἰς τὰ ὄμματα τοῦ κόσμου συγγνωστὴν τὴν περιουσίαν μου. Ἤδη ἔχω ἑτέραν φροντίδα νὰ εὕρω σύζυγον εἰς ὃν ν' ἀρέσκῃ ἡ πυρρόχρους κόμη μου.

— Τί τρέλλα! τί σχέσιν ἔχουν πράγματα τόσῳ διάφορα.

— Γνωρίζω ὅτι δὲν ἔχουν τὴν αὐτὴν σπουδαιότητα, ἀλλ' ὅπως δήποτε φαντάζεσαι βέβαια ὅτι δὲν εἶνε πρᾶγμα ἀδιάφορον εἰς μίαν κόρην νὰ μὴ ἦνε ὅπως αἱ λοιπαί.

— Μήπως εἶνε ἔλλειψις τῆς μορφῆς ἢ τῆς κόμης τὸ ἀσύνηθες;

— Ναί, ὅταν δὲν ἀρέσκῃ. Ἡ ἔλλειψις ἀποβαίνει ἀρετή, ὅταν συμπαθῇ τις πρὸς αὐτήν, ἂν δὲ τοὐναντίον, μένει ἔλλειψις, ἵνα μὴ εἴπω ὅτι καθίσταται ἀντικείμενον φρίκης.

— Ἡ πυρρὰ κόμη οὐδέποτε ἐθεωρήθη ὡς ἐλάττωμα· εἶνε ὡραία.

— Ἐπαναλαμβάνεις ὅ,τι μὲ ἤκουσες ἑκατοντάκις νὰ λέγω καὶ ὅ,τι συνήθως λέγω ἀκριβῶς ἵνα πιστευθῇ καὶ ἐπαναληφθῇ. Δὲν εἶμαι ἡ πρώτη ἥτις φανερῶς ὀνομάζει ὡραῖον πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἐνδομύχως θεωρεῖ οὐχὶ τοιοῦτον καὶ τοῦτο διὰ τὸν λόγον ὅτι ἀνήκει εἰς αὐτήν. Ἀλλ' ἐπὶ τέλους μ' ὅλας τὰς διακηρύξεις μου καὶ τὰς μαρτυρίας ἃς ἐπεκαλέσθην πρὸς πίστωσιν τῶν λόγων μου, τὴν ἐρωμένην τοῦ Τιτιανοῦ καὶ τὰς ἄλλας περιφήμους μὲ πυρρόχρουν κόμην γυναῖκας, διότι τὰς γνωρίζω ὅλας, εἶνε οὐχ ἧττον ἀληθὲς ὅτι ἀντὶ νὰ ἦμαι ὑπερήφανος διὰ τὴν πυρράν μου κόμην ἀπ' ἐναντίας λυποῦμαι δι' αὐτὴν . . . τοὐλάχιστον στενοχωροῦμαι καὶ ἀνησυχῶ.

— Περίεργα εἶνε αὐτὰ τὰ κορίτσια, διέκοψεν ὁ Ἐδγάρδος.

— Τοιαύτη εἶμαι. Ἴσως θὰ μὲ ἐλύπει τοῦτο ὀλιγώτερον, ἂν ὑπὸ τὰς ἄλλας ἐπόψεις ἡ θέσις μου ὡμοίαζε τὴν τῶν ἄλλων.

Σοὶ ὁμολογῶ ὅτι αἱ ἀνησυχίαι καὶ αἱ ἀπορίαι μου δὲν ἔχουν ὡς αἰτίαν μόνην τὴν ξανθήν μου κόμην. Ἀφοῦ ἅπαξ διετυπώθησαν ἐν ἐμοὶ σαφῶς, μὲ ὡδήγησαν εἰς τὴν μελέτην παντὸς ὅ,τι μὲ ἀφορᾷ τόσον εἰς τὸ ἄτομόν μου ὅσον καὶ εἰς τὴν θέσιν μου. Σὺ ὅταν παρέστης πρὸ τῶν πικρῶν τῆς θέσεως ταύτης ἐσκέφθης ὅτι θὰ ἠδύνασο νὰ ἐξιλεώσῃς τὴν κοινὴν γνώμην διὰ τοῦ ἀξιοπρεποῦς σου βίου καὶ ὅτι, ἂν δὲν κατώρθονες τοῦτο, θὰ ἐπέβαλλες εἰς τὴν κοινωνίαν σεβασμὸν πρὸς σὲ διὰ τῆς βίας. Ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ κάμω ταύτης χρῆσιν· μοὶ ἀπομένει μόνη τοῦ βίου ἡ ἀξιοπρέπεια, ἀλλ' ἡμεῖς αἱ γυναῖκες δὲν δημιουργοῦμεν αὐταὶ τὸν βίον μας, ἀλλὰ δεχόμεθα αὐτὸν παρὰ τοῦ συζύγου ἡμῶν.

Ὁ Ἐδγάρδος ἐλάβετο αὐτῆς ἐκ τοῦ βραχίονος καὶ θεωρῶν αὐτήν.

— Τὸν γνωρίζεις τὸν σύζυγον τοῦτον; εἶπεν.

Ἔκλινεν ἐκείνη τὴν κεφαλήν.

— Τίς εἶνε; ἠρώτησεν ἐκεῖνος ζωηρῶς.

— Θὰ τὸν μάθῃς ἐντὸς ὀλίγου· ἄφες με νὰ ἐξακολουθήσω τὴν σειρὰν τῶν σκέψεών μου· οὕτω μόνον θὰ δυνηθῇς νὰ ἐννοήσῃς τοὺς λόγους ὑφ' ὧν ὁδηγοῦμαι καὶ τὰς σκέψεις εἰς ἃς ὑπείκω. Ὅπως σύ, οὐδέποτε ἔσχον τὴν ἰδέαν ν' ἀπαρνηθῶ, καθ' ἣν ἡμέραν ὁ νόμος θὰ μὲ ἀνεγνώριζε κυρίαν τῶν πράξεών μου, τὴν περιουσίαν ἣν ὁ πατήρ μας μοὶ κατέλειπε· καὶ τοῦτο οὐχὶ ἐκ σκέψεως φιλαργυρίας, οὔτε διότι δίδω μεγάλην σημασίαν εἰς τὸν πλοῦτον· ποσάκις ἐπεθύμησα τὴν πενίαν! τὴν ἀνεξάρτητον καὶ ὑπερήφανον πενίαν· τὴν πενίαν, ἥτις σοὶ ἐπιτρέπει νὰ ὑψοῖς πανταχοῦ ὑπερηφάνως τὴν κεφαλήν, νὰ πράττῃς ὅ,τι θέλεις, νὰ λέγῃς ὅ,τι θέλεις, νὰ ἦσαι ὅ,τι θέλεις χωρὶς περὶ οὐδενὸς πράγματος ἢ προσώπου νὰ φροντίζῃς. Ἀλλ' ἡ ἀπάρνησις τῆς περιουσίας ταύτης ἤθελεν ἰσοδυναμεῖ πρὸς ὕβριν εἰς τὴν μνήμην τοῦ πατρός· θὰ ἦτο ἐγκατάλειψις, ἀνανδρία. Ὅπως καὶ σὺ δὲν παρεδέχθης τοῦτο. Ἐν τούτοις χωρὶς ν' ἀπαρνηθῶ τὴν περιουσίαν ταύτην ἠθέλησα νὰ μεταχειρισθῶ αὐτὴν οὕτως ὥστε νὰ τὴν καταστήσω ὑπὸ τοῦ δημοσίου συγγνωστήν.

— Ἀρκεῖ πρὸς τοῦτο νὰ μιμηθῇς τῆς μητρός μας τὸ παράδειγμα.

— Ἡ μήτηρ μας πράττει ὅ,τι εἰς τὴν θέσιν αὐτῆς τῇ εἶνε δυνατόν· ἐγὼ εἰς τὴν ἐμὴν ἐσκέφθην ὅτι ἠδυνάμην νὰ πράξω ἄλλο τι.

— Λαμπρόν τινα γάμον.

— Λαμπρόν, ναί· ἀλλ' ὄχι ὅπως ὁ κόσμος ἐννοεῖ τοῦτο. Ἀπὸ δέκα ἤδη ἐτῶν ἀκούω κατὰ κόρον λόγος νὰ γίνηται περὶ τῆς μεγάλης ταύτης ἀποκαταστάσεώς μου. Τοῦτο ἦτο ἡ φιλοδοξία τοῦ πατρός μας, τοῦτο εἶνε ὁ αἰώνιος συλλογισμὸς τοῦ Πούς, ἡ ἐλπὶς τῆς μητρός μας. Ὅ,τι ὁ πατήρ μας ἐπεθύμει καὶ ὅ,τι ὁ Πούς καὶ ἡ μήτηρ μας ποθοῦσιν δι' ἐμὲ εἶνε ἀνὴρ ἐνδόξου καταγωγῆς, εἷς πρίγκηψ Δὲ Βερβερῆ.

— Αὐτὸς λοιπὸν εἶνε;

— Ὄχι. Ἂν ὁ πρίγκηψ εἶνε ὁ ὑπὸ τῆς μητρός μας ἐπιθυμούμενος δι' ἐμὲ σύζυγος δὲν εἶνε καὶ ἐκεῖνος, ὃν ἐγὼ ἐξέλεξα.

— Μήπως δὲν ἔχει ἀρκούντως ἔνδοξον τὴν καταγωγήν;

— Δὲν θέλω ἄνθρωπον καταγωγῆς λαμπρᾶς. Οὐδέποτε ἡ φιλοδοξία τοῦ πατρός μας, τοῦ Πούς αἱ ἰδέαι καὶ αἱ ἐλπίδες τῆς μητρός μας ἐγένοντο καὶ ἰδίκαι μου. Ἀνὴρ ὑψηλῆς καταγωγῆς θὰ μοὶ ἔκαμνε χάριν δεχόμενός με ὡς σύζυγον· θὰ μ' ἐτίμα διὰ τοῦ ὀνόματός του. Δὲν μοὶ ἀρέσκει τοῦτο. Ἔχω ἄλλον τρόπον, ὅπως καταστήσω συγγνωστὴν τὴν περιουσίαν μου, ὁ δὲ τρόπος οὗτος εἶνε ἡ ἐπωφελής, ἡ εὐγενὴς αὐτῆς χρῆσις.

Ὁ Ἐδγάρδος εἶχε σταματήσει καὶ ἔβλεπεν αὐτὴν ἐταστικῶς.

— Σ' ἐκπλήττω, ἐξηκολούθησεν, διότι οὐδέποτε ἠξίωσες νὰ ῥίψῃς τὰ βλέμματά σου ἐπ' ἐμέ. Εἶνε φυσικώτατον νὰ βοηθῇ ὁ πρεσβύτερος ἀδελφὸς τὴν νεωτέραν ἀδελφήν του. Λοιπόν, οὐδέποτε ἠδυνήθην νὰ ἐξοικειωθῶ μὲ τὴν ἰδέαν γάμου μετ' ἀνθρώπου, ὅστις θὰ μ' ἐνωμφεύετο χάριν τῶν ἑκατομμυρίων μου καὶ ὄχι δι' ἐμὲ αὐτήν, διότι ἐπιθυμῶ ν' ἀγαπῶ τὸν σύζυγόν μου καὶ ν' ἀγαπῶμαι ὑπ' αὐτοῦ.

— Μήπως εἶνε ἀδύνατον ἀνὴρ ὑψηλῆς καταγωγῆς ν' ἀγαπᾷ καὶ ν' ἀγαπᾶται;

— Μήπως εἰς τὰ σχέδια ἅτινα περὶ ἐμοῦ ἐσχημάτιζον δὲν ἀπέκλειον πάντοτε τὸ ζήτημα τοῦτο τῆς ἀγάπης τοῦ συζύγου πρὸς τὴν γυναῖκα καὶ τῆς συζύγου πρὸς τὸν ἄνδρα της; Μήπως ἀγνοῶ ὅτι ὁ ἔρως εἰς οὐδὲν λογίζεται εἰς τὴν ἀποκατάστασίν μου; Λοιπόν, γάμον τοιοῦτον οὐδέποτε θ' ἀποδεχθῶ. Ἀφοῦ τόσον ὀλίγον μὲ γνωρίζεις, πρέπει νὰ σὲ πληροφορήσω, ἀγαπητέ μοι Ἐδγάρδε, ὅτι εἶμαι τρυφερὰ ψυχή· ἀναγνωρίζω προθύμως ὅτι ἠπατήθης ἐκ τοῦ προσχήματος ὥστε νὰ πιστεύσῃς ὅτι εἶμαι πραγματικῶς ὅ,τι συνήθως προσποιοῦμαι, δύσκαμπτος δῆλα δή, ὑπεροπτικὴ καὶ ὑπερήφανος. Ἀλλὰ ταῦτα εἰσὶ πρόσχημα μόνον, ἡ δὲ ὑπεροψία καὶ ἡ ὑπερηφάνεια ἐκείνη εἰσὶ τῆς θέσεώς μου συνέπειαι. Κατὰ βάθος πιστεύω ὅτι ἠδυνήθης τὸ ἐπὶ σοὶ νὰ διακρίνῃς τοῦτο ἐν τῇ καρδίᾳ μου.

— Δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ μοὶ τὸ εἴπῃς ἵνα τὸ γνωρίζω.

— Ἄνευ συνετρόφων, ἄνευ φίλων οὐδεμίαν ἄλλην ἔχουσα στοργὴν ἢ τὴν τῆς μητρός μας καὶ τὴν ἰδικήν σου ἔτρεφον πάντοτε φλογερὸν ἀγάπης καὶ ἀφοσιώσεως πόθον. Παρετήρησες πῶς ἠγάπησα τὰς γαλᾶς μου, τοὺς κύνας μου, τὰ πτηνά μου· ἔρχεται ἡλικία, καθ' ἣν ἡ πρὸς τὰ ζῷα στοργὴ δὲν ἐπαρκεῖ ἵνα πληρώσῃ τὴν καρδίαν. Ὅταν ἡ ἡλικία αὕτη ἔφθασε δι' ἐμέ, οὐδὲν πλέον προσέλκυσε τὸ ἐνδιαφέρον μου ἢ ὅ,τι ἐλάλει τὴν γλῶσσαν τῆς καρδίας καὶ τοῦτο εἰς πᾶν πρᾶγμα, εἰς τὴν ποίησιν, τὰς μυθιστορίας, τὴν μουσικήν· ἂν σοὶ ἔλεγον τὰς ἰδέας καὶ τοὺς ρεμβασμούς μου, θὰ μ' ἐχλεύαζες· ἀρκεῖ ὅτι μὲ γνωρίζεις τοιαύτην οἵα εἶμαι. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἀπεφάσισα ὁποῖός τις ἔπρεπε νὰ ἦνε ὁ ἄνθρωπος τὸν ὁποῖον θὰ ὑπανδρευόμην. Θὰ ἦτο οὐχὶ πλούσιος, οὐχὶ νέος, πολὺ νέος τοὐλάχιστον. Πλούσιος, δὲν θὰ ὤφειλεν εἰς ἐμὲ τὸ πᾶν· νέος, θὰ ἦτο ἀνίκανος ν' ἀγαπήσῃ καὶ οὐδεμίαν θὰ εἶχε πεῖραν τῆς ζωῆς. Πλὴν τῶν ἀρνητικῶν τούτων ἀξιώσεων εἶχον ἄλλας θετικάς· θὰ εἶχεν ὄνομά τι, κοινωνικήν τινα θέσιν ἐν τῷ καλλιτεχνικῷ ἢ τῷ πολιτικῷ κόσμῳ καὶ ἵνα προαγάγῃ τὸ ὄνομα τοῦτο, ἵνα τὴν ἐν τῇ κοινωνίᾳ θέσιν του καταστήσῃ διακεκριμένην καὶ λαμπράν, θὰ ἐστερεῖτο μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης τοῦ πλούτου· τοῦτον τῷ ἐχορήγουν ἐγὼ καὶ δι' αὐτοῦ καθίστων αὐτὸν ἔξοχον ἄνδρα· θὰ μοὶ ὤφειλε τὴν δόξαν· ποία ὡραιοτέρα ἠδύνατο νὰ γείνῃ χρῆσις τῆς περιουσίας ταύτης, δι' ἣν οὐδεὶς ἤθελε μοὶ καταμέμφεται πλέον. Ἰδοὺ ποῖον ἦτο τὸ ὄνειρόν μου.

Ἐκ νέου ὁ Ἐδγάρδος ἔστη ἐξετάζων αὐτήν.

— Καὶ τὸ ὄνειρον τοῦτο τὸ ἐπραγματοποίησες; ἠρώτησε.

— Ναί;

— Ἀνεκάλυψες τὸν ἔξοχον τοῦτον ἄνθρωπον;

Ἐπειδὴ ἡ ἐρώτησις δι' εἰρωνικοῦ τινος εἴχεν ἀπαγγελθῆ τόνου, ἡ Ἰουλία δὲν ἀπήντησεν εἰς αὐτὴν ἀπ' εὐθείας.

— Μακρὰ ὑπῆρξεν ἡ πρὸς ἀνακάλυψιν τοῦ ἀνδρὸς τούτου ἔρευνά μου, εἶπε. Ἐζήτησα καὶ ἐζήτησα εὐσυνειδήτως. Τότε μὲ εἶδες παρακολουθοῦσαν τὰς παραδόσεις τοῦ Κολλεγίου τῆς Γαλλίας καὶ τὰς τῆς Σορβόννης, παρισταμένην εἰς τὰς συνεδριάσεις τοῦ Κοινοβουλίου, ἐπισκεπτομένην τῶν ζωγράφων τὰ ἐργαστήρια καὶ τῶν γλυπτῶν. Τί δὲν ἀνέγνωσα! Τί δὲν εἶδον! Τί δὲν ἤκουσα! Ὁμολογῶ ὅτι πολυάριθμοι ὑπῆρξαν αἱ ἀποτυχίαι. Ἐθαύμασα σοφούς, οἵτινες δὲν ἦσαν ἢ σχολαστικοί, συγγραφεῖς οὐδὲν ἄλλο ὄντας ἢ τέρατα ἀλαζονείας καὶ τόσῳ προκατειλημμένους ὥστε ἐφαντάζοντο ὅτι ὁ κόσμος ὁλόκληρος πρὸς αὐτοὺς καὶ μόνους εἶχεν ἐστραμμένα τὰ ὄμματα· καλλιτέχνας οἵτινες ἦσαν μικρόνοες ἀστοὶ ὑπὸ τῆς φιλοχρηματίας ἀπεκτημωμένοι, πολιτικούς, οὓς ἄν τις ἐγγύθεν ἤθελε σπουδάσει θ' ἀπεδεικνύοντο ἁπλᾶ νευρόσπαστα· πλῆθος τέλος ἀνθρώπων ἢ πλήρεις φιλαυτίας ἢ λίαν ὑπὸ τοῦ ἐπαγγέλματός των ἀπερροφημένους ἢ ἐντελῶς εἰς τὸ ἀτομικὸν συμφέρον δουλεύοντας, μὴ δυναμένους κατὰ συνέπειαν νὰ χορηγήσωσί τι εἰς τὴν σύζυγον αὐτῶν, πάντας ὅμως ἱκανοὺς νὰ προσφέρωσι, νὰ πωλήσωσιν ἑαυτοὺς ὑπὲρ μιᾶς περιουσίας. Ἤρχιζα ν' ἀπελπίζω καὶ νὰ ὁμολογῶ εἰς ἑαυτὴν ὅτι ἐπεδίωκον χίμαιραν ἀπραγματοποίητον, ὅτε πρὸ τριῶν μηνῶν εὗρον ἐπὶ τέλους τὸν ζητούμενον· τὸν διὰ τῆς ἱκανότητος ἰσχυρὸν ἄνδρα, τὸν μέγαν διὰ τοῦ χαρακτῆρος, τὸ ὑπέροχον πνεῦμα, τὴν ἔξοχον ψυχήν, τὴν περιπαθῆ καρδίαν, τὸν ἄνδρα τέλος εἰς ὃν αἱ εὐνοϊκαὶ μόνον ἐπέλιπον εὐκαιρίαι, ἵνα καταλάβῃ τὴν περιωπήν, ἧς εἶνε ἄξιος.

— Ἀλλὰ ποῖος εἶνε; ποῖος; ἀνέκραξεν ὁ Ἐδγάρδος ἀδυνατῶν νὰ καταστείλῃ τὴν περιέργειαν καὶ ἀνυπομονησίαν του.

— Εἶχον ἀναγνώσει βιβλίον τι τοῦ ὁποίου λαμπρὰ ὑπῆρξεν ἡ ἐπιτυχία, ἀλλὰ τοῦ ὁποίου ἐν τούτοις ἡ ἀξία μοὶ ἐφάνη πολὺ ὑπερτέρα τῆς ἐπιτυχίας του· μὲ συνεκίνησε καὶ μὲ κατέθελξε· κατέλαβεν ὁλόκληρόν μου τὴν καρδίαν καὶ τὸ πνεῦμα. Δὲν ἐγνώριζον τὸν συγγραφέα του καὶ οὐδὲν περὶ αὐτοῦ ἐγνώριζον ἢ ὅσα καλὰ ἢ κακὰ αἱ ἐφημερίδες ἀναφέρουσι, διότι δὲν εἶνε ἐξ ἐκείνων τοὺς ὁποίους περιβάλλουσι διὰ τετριμμένων ἐπαίνων. Τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ἀγαπᾷ τις ἢ μισεῖ· ἠθέλησα νὰ τὸν ἴδω καὶ διέταξα τὰ πράγματα οὕτως ὥστε νὰ τὸν συναντήσω. Πρὸ τριῶν μηνῶν ἐν Τρουβίλλῃ . . .

— Ἐν Τρουβίλλῃ πρὸ τριῶν μηνῶν . . . διέκοψεν ὁ Ἐδγάρδος, ἀλλὰ τὸν εἶδον ἐγὼ τότε;

Ἔκλινεν ἐκείνη τὴν κεφαλήν.

— Ὁ Ραμπάλ, ἀνέκραξε, μήπως εἶνε ὁ Ραμπάλ;

— Αὐτὸς εἶνε.

— Ἀλλ' ὁ Ραμπάλ! . . .

Ἐκείνη διέκοψεν αὐτὸν ζωηρῶς.

— Δὲν τὸν γνωρίζεις· μοὶ ἀπέδειξες καλῶς ὁμιλῶν χθὲς περὶ αὐτοῦ εἰς τὸ Μελόδραμα ὅπως ὡμίλησες, ὅτι δὲν τὸν γνωρίζεις.

— Σὺ βέβαια νεαρὰ κόρη δὲν θὰ μὲ διδάξῃς νὰ τὸν γνωρίσω· γνωρίζω περὶ αὐτοῦ ὅ,τι εἶνε πασίγνωστον. Ἕνας τυχοδιώκτης.

— Δυνατὸν νὰ ἤρχισε τὸ στάδιόν του ὡς τοιοῦτος· μήπως οὕτω δὲν ἀρχίζουν ὅσοι εἰσέρχονται εἰς τὸν κοινωνικὸν βίον ἄνευ περιουσίας; Εἶνε ἀνάγκη νὰ σοὶ ἀναφέρω ὅλους ὅσοι ὑψηλὰς κατέχουσι θέσεις καὶ οἵτινες ὑπῆρξαν τυχοδιῶκται;

— Τί κατώρθωσεν; εἶνε μηδέν.

— Θὰ γείνῃ ὅ,τι θέλει· μέγας συγγραφεύς, μέγας πολιτικός, ὑπουργός, πολιτευόμενος.

— Βασιλεύς!

— Διὰ τί ὄχι; ὁ Βοναπάρτης ἔγεινεν αὐτοκράτωρ χάρις εἰς τὴν Ἰωσηφίναν.

— Ἐπὶ τέλους δὲν εἶνε οὔτε βουλευτής.

— Διότι δὲν τὸ ἠθέλησε· θὰ ἦτο πρὸ πολλοῦ, ἂν τὸ ἤθελεν.

Ὁ Ἐδγάρδος ὕψωσε τοὺς ὤμους.

— Σοὶ λέγω ὅτι δὲν τὸν γνωρίζεις, ἐξηκολούθησεν ἡ Ἰουλία.

— Τὸ σφάλμα εἶνε ἰδικόν του, διότι δὲν ἔγεινε γνωστός.

— Ἐγὼ τὸν γνωρίζω.

— Καὶ εὑρίσκεις ἐν τῷ προσώπῳ του τὸν μέγαν ἄνδρα τὸν ὁποῖον ὠνειροπόλησες;

— Βεβαίως.

Ὁ Ἐδγάρδος ἔστη· ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ βραχίονος τὴν Ἰουλίαν καὶ ἑλκύων αὐτὴν πρὸς ἑαυτὸν τὴν ἐνηγκαλίσθη.

— Ἀγαπητή μοι Ἰουλία!

Ἀλλ' ἐκείνη δὲν ὑπέφερε νὰ ἦνε οἴκτου ἀντικείμενον.

— Ἂν ἐγνώριζες, πόσον εἶμαι εὐτυχής! ἀνέκραξεν ἐξημμένη.

— Σοὶ εἶπεν ὅτι σὲ ἀγαπᾷ;

— Ἂν ἤκουες αὐτὸν λαλοῦντα περὶ τοῦ ἔρωτός του, θὰ ἔβλεπες ὅτι δὲν εἶνε ὁ ἄνθρωπος τὸν ὁποῖον φαντάζεσαι.

— Σὺ δέ;

— Ἐγὼ τὸν ἀγαπῶ.

— Τὸ ὡμολόγησες εἰς αὐτόν;

— Τὸ γνωρίζει.

Ὁ Ἐδγάρδος ἐδίστασεν ἐπὶ μικρόν· ἀλλὰ βιάζων ἑαυτὸν κατέπνιξε τὰς λέξεις αἵτινες τῷ ἀνέβαινον ἐπὶ τὰ χείλη.

— Καὶ ἡ μητέρα; ἠρώτησεν.

— Δὲν τῇ ὡμολόγησα ἀκόμη τίποτε, ἀλλ' αὔριον θὰ μάθῃ τὰ πάντα· ἠθέλησα νὰ ὁμιλήσω πρὸ παντὸς ἄλλου πρὸς σέ· δὲν εἶσαι ὁ σύντροφός μου, ὁ μόνος μου φίλος, ὁ ἀδελφός μου;

Ἐφάνη ἀμηχανοῦσα, ἀγνοοῦσα τί ἀπέκρυπτεν ἡ ἐρώτησις αὕτη· μομφὴν ἢ ἁπλῶς λύπην;

— Τί σημαίνει, ἀφοῦ μανθάνῃς τοῦτο πρῶτος; Καὶ ἔπειτα πρότερον δὲν θὰ σοὶ ὡμίλουν μετὰ τοιαύτης πεποιθήσεως καὶ βεβαιότητος· τὸ πᾶν ἐν ἐμοὶ ἦτο τότε ταραχὴ καὶ σύγχυσις.

— Καὶ τώρα ὁμιλεῖς μόνον διότι ἔχεις τὴν βεβαιότητα καὶ τὴν πεποίθησιν ταύτην;

— Διὰ τοῦτο πρῶτον καὶ πρὸς τούτοις διότι ἔχω ἀνάγκην τῆς ὑποστηρίξεώς σου πλησίον τῆς μητρός μας· ἐπιθυμεῖ ἀποκατάστασιν ἐπίσημον κατὰ τὴν καταγωγήν, τὸν πρίγκηπα Δὲ Βερβερῆ. Πρέπει νὰ τὴν πείσῃς ὅτι ὑπάρχει ἀποκατάστασις ἀνωτέρα καὶ ὡραιοτέρα, ἐκείνη ἣν σοὶ ἐξήγησα. Σὺ ὅστις ἐδοκίμασες τῆς θέσεώς μας τὸ πεπρωμένον γνωρίζεις ὅτι ὑπάρχει εὐγενεστέρα τῆς περιουσίας μας χρῆσις ἢ τὸ νὰ χρησιμοποιήσωμεν αὐτὴν εἰς ἀναχρύσωσιν τῶν σημάτων τῶν δουκῶν Βαλμονδουά.

Καὶ ἐπειδὴ ἐκεῖνος δὲν ἀπήντησε.

— Δὲν εἶσαι λοιπὸν τῆς γνώμης ταύτης; δὲν θέλεις νὰ μὲ ὑποστηρίξῃς;

Ἐβάδισεν ἐπὶ πολὺ χωρὶς ν' ἀπαντήσῃ, ἐνῷ ἐκείνη ἠτένιζεν αὐτὸν ἐναγωνίως.

— Ὅ,τι δύναμαι νὰ σοὶ ἀπαντήσω, εἶπεν ἐπὶ τέλους, εἶνε ὅτι οὔτε θὰ ὑποστηρίξω, οὔτε θὰ πολεμήσω τὴν ἀπόφασίν σου, πρὶν ἢ σκεφθῶ. Σήμερον εἶμαι κατάπληκτος, ἐκτὸς ἐμαυτοῦ καὶ δὲν δύναμαι νὰ δεχθῶ ὑποχρέωσιν τοιαύτην. Ἐνόμιζον ὅτι γνωρίζω τὸν Ραμπάλ. Μοὶ λέγεις ὅτι δὲν τὸν γνωρίζω· θὰ ἴδωμεν.

— Ἀλλὰ . . .

— Φοβεῖσαι λοιπὸν διὰ τὸν Ραμπάλ;

Ἤγειρεν ἐκείνη τὴν κεφαλὴν ὑπερηφάνως.

— Ἂν οὕτως ἔχῃ, οὐδὲν πλέον προσθέτω· πληροφορήθητι ποῖός τις εἶνε· θὰ ἴδῃς ὅτι δὲν ἠπατήθην.

Καὶ λαβὼν τὸν βραχίονα αὐτοῦ.

— Ἐπιστρέψωμεν εἰς Παρισίους καὶ ἄρχισον ἀμέσως τὴν ἔρευνάν σου· ὅ,τι σοὶ ζητῶ εἶνε νὰ κάμῃς αὐτὴν πλήρη.

(Ἕπεται συνέχεια.)

ΤΟ ΣΚΑΜΝΑΚΙ.

(Μετὰ εἰκόνος.)

Μιὰν αὐγὴ χρυσόλαμπη δροσάτη μυρισμένη
Τοῦ γλυκομάϊ τοῦ καλοῦ ποῦ τὴν καρδιὰ εὐφραίνει
Καὶ τρέφει τὰ μικράκια,
Τρί' ἀγγελούδια ἔμορφα φαιδρὰ χαριτωμένα
Σ' ἕνα λειβάδι 'βγήκανε μαζὺ ἀδελφωμένα
Νὰ κόψουν λουλουδάκια.

Ἐκεῖ ποῦ 'τρέχαν μὲ γλυκειὰ καὶ παιδιακίσια χάρι
Ἐφάνηκε 'στὸ δεύτερο 'ς τὴν ἀγκαλιὰ νὰ πάρῃ
Τὸν πιὸ μικρό, τὸ Μάνο.
Τὸ ξανθουλὸ 'θυμήθηκε νόστιμο παιχνιδάκι
Ὅπου τὸ 'παίζαν 'ς τὸ σχολειό, νὰ κάμῃ τὸ σκαμνάκι
Καὶ τὸν σηκόνει 'πάνω.

Τὸ πιὸ μεγάλο 'ς τὴ στιγμὴ ἄχ! λέγει τὸ λαγήνι
Καλλίτερα νὰ παίξουμε καὶ τὸ λαιμό του δίνει
Π' ὁ Μάνος ἀγκαλιάζει.
Κατόπι μὲ τὸ χέρι του τοῦ πιάνει τὸ χεράκι
Κι' ἀνάμεσα 'ς τ' ἀδέλφια του κρεμιέται τ' ἀγοράκι
Καὶ γλυκαναγκαλιάζει.

Κ' ἔτση μὲ τέρψι καὶ χαρὰ τέ τρία τ' ἀγγελούδια
'Σ τὰ χόρτα μέσα τ' ἀψηλὰ 'ς τοῦ Μάϊ τὰ λουλούδια
Χωρὶς ἀσυμφωνία,
Ἀντὶ ποῦ εἶπε τὸ ξανθὸ νὰ κάμουν τὸ σκαμνάκι,
'Σ τὸ λόγο τοῦ μελαγχροινοῦ παίζουν τὸ λαγηνάκι
Μ' ἀγάπη κι' ἁρμονία.

Πόσα χωρὶς νὰ ὁμιλῇ 'κεῖ μέσ' 'ς τὴν πρασινάδα
Σὲ λέγ' αὐτὸ τὸ σύμπλεγμα! Αὐτ' ἡ ἁγνὴ τριάδα
Καθάρια σὲ φωνάζει:
Πῶς ἡ χαρὰ 'γεννήθηκε γιὰ τὰ μικρὰ καὶ μόνο
Ὅπου δὲν ἐγνωρίσανε τὴ λύπη καὶ τὸν πόνο
Ποῦ τοὺς μεγάλους σφάζει.

Κ. ΑΣΛΑΝΙΔΗΣ.

ΦΙΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ.

Ὁ περιώνυμος οὔγγρος μυθιστοριογράφος Μόριτς Ἰοκαΐ ἐκάθητο ἡμέραν τινὰ ὡς συνήθως παρὰ τὸ γραφεῖόν του, ὅτε ἀνοιγείσης αἴφνης τῆς θύρας εἰσέρχεται ἡ πρωταγωνίστρια τοῦ οὐγγρικοῦ θεάτρου τοῦ Λαοῦ κυρία Ἴλκα Παλμαΐ. Ὁ συγγραφεὺς τὴν ἠρώτησε φιλοφρόνως τί ἐπεθύμει, ἀλλὰ τότε ἡ κυρία Παλμαΐ περιῆλθεν εἰς ἀμηχανίαν, ἐγένετο καταπόρφυρος καὶ ἐπὶ ἱκανὸν διάστημα χρόνου ἔμεινεν ἄναυδος. Ἐπὶ τέλους συνῆλθε καὶ εἶπε μετὰ φωνῆς διακεκομμένης ὅτι ἦλθε διὰ νὰ φιλήσῃ τὴν χεῖρα τοῦ διασήμου συγγραφέως, τὸν ὁποῖον μέχρι τοῦδε δὲν ἔσχε τὴν εὐτυχίαν νὰ συναντήσῃ που ἐν ταῖς συναναστροφαῖς, ὅπου ἀναντιρρήτως θὰ ἔσπευδε νὰ τῷ προσενέγκῃ τὸν φόρον τοῦτον τοῦ θαυμασμοῦ. Ὁ Ἰοκαΐ παρετήρησεν αὐτὴν κατὰ τὸ πρόσωπον στιγμάς τινας μειδιῶν, δὲν ἔτεινεν ὅμως πρὸς αὐτὴν τὴν χεῖρα, ἀλλ' ἐναγκαλισθεὶς τὴν ὡραίαν ἠθοποιὸν ἐφίλησεν αὐτὴν εἰς τὸ στόμα καὶ ἐπὶ τῶν δύο παρειῶν. Ἡ κυρία Παλμαΐ ἦτο κατενθουσιασμένη καὶ ἤθελε τώρα πλέον νὰ φιλήσῃ τὴν χεῖρά του, ἀλλ' ὁ Ἰοκαΐ καὶ πάλιν ἀπέσυρεν αὐτήν. „Φίλημα εἰς δροσερὸν στόμα εἶνε πολὺ εὐχαριστότερον χειροφιλήματος" εἶπε καθ' ἑαυτὸν καὶ συνάμα ἔτεινε πρὸς ἀποχαιρετισμὸν τὴν χεῖρα εἰς τὴν ἠθοποιόν, διότι τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐφάνη προσερχομένη ἡ σύζυγος τοῦ Ἰοκαΐ.

* * *

Περὶ τοῦ Frère-Orban, τοῦ γνωστοῦ διαπρεποῦς Βέλγου πολιτευτοῦ, ἀναφέρεται τὸ ἑπόμενον ἀνέκδοτον. Ὁ μέλλων πρωθυπουργὸς τοῦ Βελγίου ἐκαλεῖτο ἁπλῶς Frère, ἦτο δὲ πτωχὸς φοιτητὴς τῆς νομικῆς καὶ ἠγάπα κόρην τινὰ πλουσιωτάτην. Ἐλαχίστας ἐλπίδας ἐπιτυχίας ἔτρεφεν ὁ πτωχὸς σπουδαστής, ἀλλ' ὅτε ἦλθεν ἡ ἡμέρα τῶν ἐξετάσεών του, ἡ νεᾶνις, ἥτις ἐπίσης τὸν ἠγάπα, εἶπε πρὸς αὐτόν.

— Ἂν ἐπιτύχῃς αὔριον εἰς τὰς ἐξετάσεις σου, ἔλα τὸ βράδυ εἰς τὸ Μελόδραμα, καὶ ἔμβα εἰς τὸ θεωρεῖον, ὅπου θὰ εἶμαι μὲ τοὺς γονεῖς μου καὶ οἰκογενειακούς τινας φίλους των.

— Ἀλλὰ θὰ μὲ ἀνεχθοῦν ἐκεῖ; ἠρώτησεν ἔμφρονεις ὁ ὑποψήφιος διδάκτωρ.

— Μὴ σὲ μέλῃ· αὐτὸ εἶνε ἰδική μου δουλειά.

Ὁ Frère ἐθριάμβευσεν εἰς τὰς ἐξετάσεις του καὶ τὴν ἑσπέραν προσῆλθεν εἰς τὸ θεωρεῖον τῆς φιλτάτης του, ἥτις, ὡς τὸν εἶδεν, ὥρμησε καὶ τὸν ἐφίλησεν εἰς τὸ στόμα ἐνώπιον ὅλου τοῦ πλήθους. Οἱ γονεῖς ποιοῦντες τὴν ἀνάγκην φιλοτιμίαν συνήνεσαν εἰς τὸν ἀραβῶνα, ὑπεχρέωσαν δὲ τὸν μετ' ὀλίγον σύζυγον τῆς θυγατρός της νὰ προσαρμόσῃ καὶ τὸ ἰδικόν του ὄνομα εἰς τὸ ἰδικόν των, διὰ τοῦτο ἔκτοτε ὁ Βέλγος πολιτευτὴς καλεῖται Frère-Orban.

Ἔχομεν πολλοὺς λόγους νὰ πιστεύωμεν ὅτι οἱ γονεῖς τῆς κόρης δὲν ἐνεπιστεύθησαν εἰς κακὰς χεῖρας τὸ ὄνομά των, καὶ ὅτι δὲν εὗρον καὶ πολὺ κακὴν τὴν ἐκλογὴν τῆς θυγατρός των.

* * *

Ἰδιότροπός τις πρὸ μικροῦ ἀποθανὼν ἀφῆκε παράδοξον στατιστικήν. Τῷ εἶχεν ἐπέλθῃ ἡ ἰδέα ν' ἀριθμῇ τὰ φιλήματα ὅσα ἀντήλλαξε μετὰ τῆς συζύγου του ἐν διαστήματι εἴκοσιν ἐτῶν. Τὸ πρῶτον ἔτος τοῦ γάμου των τὰ φιλήματα ἀνῆλθον εἰς κολοσσιαῖον ἀριθμόν: 36,500, ἀναλογοῦντα ἑκατὸν φιλήματα καθ' ἡμέραν. Τὸ δεύτερον ἔτος ἐμειώθησαν κατὰ τὸ ἥμισυ. Τὸ τρίτον ἔτος ἀντήλασσον δέκα φιλήματα τὴν ἡμέραν κατὰ μέσον ὅρον. Τὸ τέταρτον ἔτος μόνον δύο, ἓν τὴν πρωΐαν μὲ τὴν Καλὴν ἡμέραν καὶ ἓν τὴν ἑσπέραν μὲ τὴν Καλὴν νύκτα. Βραδύτερον κατηργήθησαν καὶ τὰ δύο ταῦτα καὶ σπανίως που καί που ἀντηλάσσετο κἀνὲν φίλημα. Τοιοῦτο εἶνε συνήθως τὸ τέλος τοῦ ἰδεώδους ἐπὶ τοῦ κόσμου τούτου!...

* * *

Ἐν τούτοις μεθ' ὅλην τὴν ματαιότητα τῶν ἀνθρωπίνων, οὐδεὶς δύναται νὰ λησμονήσῃ τὸ πρῶτον φίλημα, τὸ δοθὲν ἐκ προσφιλῶν χειλέων. Νεᾶνίς τις περιγράφει ὧδε πως ἐν τῷ ἡμερολογίῳ της τὴν ἐκ τοῦ πρώτου φιλήματος ἐντύπωσίν της: „Τὴν 20 Μαΐου μ' ἐφίλησεν ὁ Ρ. πρώτην φορά. Ἠσθάνθην ὡς νὰ εὑρισκόμην εἰς λουτῆρα ὅπου τριαντάφυλλα ἔπλεον μέσα εἰς μέλι, ὕδωρ τῆς Κολωνίας καὶ καμπανίτην, ὡς νὰ ἔτρεχον μικροὶ ἀδαμάντινοι πόδες ἐπὶ τῶν νεύρων μου καὶ νὰ διέπλεον μικραὶ γόνδολαι μετὰ ἀγγέλων τὰς φλέβας μου, καὶ ὡς νὰ ἐξεγέετο ἐξ ὅλου τοῦ σώματός μου μαγικὸν ἴριδος φῶς!"

* * *

— Κύριε, εἰπε νεαρὰ καὶ ὡραία κυρία, πρὸς τὸν ἀστυνόμον ἀποτεινομένη, πρὸ ὀλίγου εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 12,517 βαγόνι μοῦ ἔκλεψαν τὸ ὡρολόγιόν μου. Ἄχ, κύριε ἀστυνόμε, θὰ σᾶς εἶμαι πολὺ εὐγνώμων, ἂν ἠμπορέσετε νὰ τὸ εὕρετε καὶ νὰ μοὶ τὸ ἀποδώσητε.

Ἀστυνόμος· Σᾶς ἔκλεψαν καὶ τίποτε ἄλλο, κυρία;

Κυρία, (ἐρυθριῶσα)· Καὶ ἓν φίλημα . . .

Ἀστυνόμος (ἀφῃρημένος)· Θὰ προσπαθήσω, κυρία μου, ἕως τὸ ἑσπέρας νὰ σᾶς ἀποδώσω, ὅλα ὅσα σᾶς ἐκλάπησαν.

Η ΔΙΩΡΥΞ ΤΗΣ ΚΟΡΙΝΘΟΥ.

Ὁ στρατηγὸς Τύρ, πρόεδρος τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου τῆς διώρυχος, ἀπηύθυνεν εἰς πολλὰς τῶν εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων ὑπόμνημα περὶ τῆς παρούσης καταστάσεως τῆς διώρυχος, ἐξ οὗ ἀποσπῶμεν τὰς ἑπομένας καθαρῶς τεχνικὰς πληροφορίας.

„Ἡ διώρυξ τῆς Κορίνθου, λέγει ὁ στρατηγὸς Τύρ, εἶχεν ἤδη κριθῆ ἀναγκαία ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν Ἑλληνορρωμαίων καὶ μάλιστα αἱ πρὸς κατασκευὴν αὐτῆς ἐργασίαι εἶχον ἀρχίσει ἐπὶ Νέρωνος.

Πρὸς εὐχερῆ κατανόησιν τῶν προφανῶν ὠφελειῶν, ἃς τῷ ἐμπορίῳ καὶ τῇ ναυτιλίᾳ μέλλει νὰ παρέχῃ ἡ διόρυξις τοῦ ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου, φανταστῶμεν πρὸς στιγμὴν τὸν πορθμὸν τῆς Μεσσήνης εἰς ἰσθμὸν μεταβαλλόμενον καὶ δύναταί τις τότε νὰ ὑπολογίσῃ ὁπόσῳ μεγάλας θὰ ὑφίστατο ζημίας τὸ ἐμπόριον, καθόσον ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ θὰ ἠναγκάζοντο τὰ πλοῖα νὰ περιέλθωσιν ὁλόκληρον τὴν νῆσον Σικελίαν, ὅπως σήμερον ὑποχρεοῦνται οἱ ναυτιλλόμενοι νὰ περιπλέωσι τὴν πελοποννησιακὴν χερσόνησον. Προνομοιοῦχος ὢν ἐν ἔτει 1881 τῆς διορύξεως τοῦ ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου ἔσχον κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος τὴν τιμὴν νὰ ἐκθέσω εἰς τὸ ἐν Βενετίᾳ τέταρτον γεωγραφικὸν συνέδριον τὰς διὰ τὴν διόρυξιν ταύτην γενομένας μελέτας· ἡ ἔκθεσίς μου θερμοτάτης ἔτυχεν ὑποδοχῆς, ὁμοφώνως δὲ τὸ συνέδριον ἐξήνεγκε τὴν εὐχήν, ἵνα ἡ ἐκτέλεσις τῆς διορύξεως τοῦ ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου, ἔργου τόσῳ καταφανῶς διὰ τὸ ἐμπόριον τῆς Ἀνατολῆς εὐεργετικοῦ ἄρξηται ὅ,τι τάχιον.

Μετὰ τὸ πέρας τῶν μελετῶν ἡ ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἐπεδοκίμασε τὰ σχέδια. Τὰ ἐπίσημα τῶν ἐργασιῶν ἐγκαίνια ἐτελέσθησαν ὑπὸ τῆς Α. Μ. τοῦ βασιλέως τῶν Ἑλλήνων, ἥτις ἔδωκε τὸ πρῶτον διὰ τῆς ἀξίνης κτύπημα τὴν 4 Μαΐου 1882. Μικρὸν δὲ μετὰ ταῦτα ἱδρύθη ἡ διεθνὴς τῆς διώρυχος τῆς Κορίνθου Ἑταιρία, ἥτις διεδέχθη τὸν προνομοιοῦχον πρὸς συντέλεσιν τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἀρξαμένων ἐργασιῶν. Ἡ δαπάνη τῶν ἐργασιῶν εἶχεν ἐκτιμηθῆ εἰς 30 ἑκατομμύρια φράγκων, τὰ ὁποῖα ἐκαλύφθησαν διὰ μετοχῶν ὑπὸ τοῦ δημοσίου. Κατὰ τὸ 1886 πλέον τοῦ ἡμίσεος τῆς διώρυχος ἦν συντετελεσμένον καὶ τότε μόνον ἐφάνη, ὅτι τὸ ἔδαφος τοῦ ἰσθμοῦ εἶχεν ὑποστῆ ἀνατροπὴν ὑπὸ περιπλοκωτάτων ἀνυψώσεως καὶ καθιζήσεως τοῦ ἐδάφους φαινομένων, ἅτινα ὑποχρεοῦσιν, ἵνα εὑρυνθῇ ἡ διώρυξ καὶ μετρασθῶσιν αἱ ἀποκλίσεις ἐπὶ τῶν λίαν ἐκτεταμένων ζωνῶν, ὅπερ αὐξάνει τὸν κῦβον τῆς ἐκχώσεως κατὰ $2^1/_2$ ἑκατομ. κυβικῶν μέτρων.

Δευτέραν δυσκολίαν γεννᾷ ἡ ὕπαρξις ἐκτεταμένης ὑφάλου ἐξ ἀμμώδους ἀργιλλοτιτάνου, ἥτις κατέχει τὰ βαθύτατα τῆς διώρυχος μέρη ἐπὶ ἐκτάσεως μείζονος τῶν 3 χιλιομέτρων. Ἡ ὕφαλος αὕτη, ἣν αἱ βολιδοσκοπήσεις κατεδείκνυον ὡς συμπαγῆ, καὶ εἶνε πράγματι τοιαύτη, δὲν δύναται ἐν τούτοις ν' ἀντιστῇ εἰς τὴν διαβρωτικὴν τῶν ὑδάτων δύναμιν, οὕτως ὥστε καθ' ἅπασαν τὴν χώραν, ἐν ᾗ αὕτη ἀποτελεῖ τὸν πυθμένα τῆς διώρυχος αἱ πλευραὶ αὐτῆς δέον νὰ καλυφθῶσι δι' ἀμμοκονίας ἢ νὰ περικτισθῶσι. Ἡ Ἑταιρία φρονεῖ ὅτι καὶ ἐνταῦθα ὑφίσταται ἀπρόοπτός τις ἐργασίας ἀνάγκη, ἥτις κατὰ τὰς ἐκτιμήσεις τῶν μηχανικῶν θέλει ἀνέλθει εἰς οἰκοδόμησιν 110,000 περίπου κυβικῶν μέτρων.

Αἱ νέαι αὗται καὶ ἀπροσδόκητοι δαπάναι ἀπαιτοῦσι τὸ ποσὸν 30 ἑκατομμυρίων.

Ἡ ἑπομένη ἀκριβὴς στατιστικὴ καταδεικνύει τὰς ὠφελείας, ἃς ἡ διόρυξις τοῦ ἰσθμοῦ τούτου προώρισται νὰ προξενήσῃ.

1ον Διὰ τὴν Αὐστροουγγαρίαν. Κατὰ τὰς ἐξ αὐθεντικῆς πηγῆς πληροφορίας 300 κατ' ἔτος ἕκκατα καὶ τακτικὰ ταχυδρομικὰ ἀτμόπλοια τοῦ αὐστροουγγρικοῦ Λόϋδ διατρέχουσιν ἐκ Τεργέστης ὁρμωμένα τὰς θαλάσσας τῆς Ἀνατολῆς. Ἕκαστον τούτων θέλει συντάμει τὸν πλοῦν κατὰ 340 χιλιόμετρα, ὃ ἐστὶ διὰ τὰ 300 ἀτμόπλοια γίνεται ἐλάττωσις τοῦ πλοῦ 102,000 χιλιομέτρων κατ' ἔτος.

2ον Διὰ τὴν Ἰταλίαν. Ἐκ τῶν διαφόρων τῆς Ἰταλίας λιμένων τελεῖται κίνησις 300 ταχυδρομικῶν πλοίων, ἅτινα πλέουσιν εἰς τὴν Ἀνατολήν. Τὸ ἐμπόριον τῆς Ἰταλίας τὰς αὐτὰς θὰ ἀντλήσῃ ὠφελείας οἵας καὶ τὸ τῆς Αὐστροουγγαρίας.

3ον Διὰ τὴν Ἑλλάδα. Ἡ Ἑλλὰς θὰ ἔχῃ καθ' ἑκάστην ἓν ἀτμόπλοιον ἀποπλέον καὶ ἕτερον καταπλέον τοιοῦτον 730 κατ' ἔτος.

Προστιθεμένης μόνης τῆς κινήσεως τῶν ταχυδρομικῶν ἀτμοπλοίων τῶν τριῶν τούτων δυνάμεων εὑρίσκεται τὸ ἄθροισμα 1380 πλοίων, ἅτινα θὰ ἀπολαύσωσι τῶν ὠφελειῶν τῆς διώρυχος, ἐν ὅλῳ δύο ἑκατομμύρια τόννων τοὐλάχιστον. Τῶν πλοίων τούτων ἡ χωρητικότης ποικίλλει μεταξὺ 1000 καὶ 2000 τόννων, ὑπολογιζομένης δὲ τῆς χωρητικότητος ἑκάστου ἐκ 1500 τόννων κατὰ μέσον ὅρον ἡ ἀνωτέρω ἐκτίμησις ὑπολείπεται βεβαίως τῆς ἀληθείας."

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ.

Ὁ Θαλῆς καὶ αἱ πυραμίδες. Ἐξ ἀρχαίου ἱστορικοῦ συγγράμματος, μανθάνομεν, ὅτι ὁ Θαλῆς ὁ Μιλήσιος σοφός, εἶχε καταμετρήσει τὸ ὕψος τῆς μεγίστης ἐν Αἰγύπτῳ πυραμίδος, κατὰ τὸ μῆκος τῆς ἑαυτοῦ σκιᾶς. Ὁ ἕλλην σοφὸς ἐξέλεγε πρὸς τοῦτο τὴν ὥραν ἐκείνην τοῦ ἔτους, ἐν ᾗ ἡ σκιὰ τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος εἶνε ἰσομήκης πρὸς τὸ ὕψος αὐτοῦ, τότε δὲ κατεμέτρει τὴν σκιὰν τῆς πυραμίδος καὶ εὕρισκεν οὕτω τὸ ὕψος αὐτῆς.

* * *

Φυτὸν ἰλαροποιόν. Ὁ Παλγκράβ, ἐν τῷ περὶ τῆς κεντρικῆς καὶ τῆς ἀνατολικῆς Ἀραβίας συγγράμματι αὐτοῦ, ἀναφέρει φυτόν, οἱ σπόροι τοῦ ὁποίου παράγουσιν ἀποτελέσματα ὅμοια τοῖς τοῦ μεθυστικοῦ ἀερίου (πρωτοξειδίου τοῦ ἀζώτου). Τὸ φυτὸν τοῦτο εἶναι ἰδιαγενὲς τῆς Ἀραβίας. Εἶδός τι αὐτοῦ νανοφυὲς ἀπαντᾶται ἐν Κασούμ, ἕτερον ἐν Ὀσμάν· τὸ τελευταῖον τοῦτο προσλαμβάνει ὕψος ἑνὸς μέχρις ἑνὸς καὶ ἡμίσεος περίπου μέτρου. Ὁ κορμὸς αὐτοῦ εἶνε ξυλώδης, οἱ κλάδοι ἐκτείνονται μακρὰν καὶ καλύπτονται ὑπὸ ὡραίου πρασίνου φυλλώματος. Τὰ κίτρινα αὐτοῦ ἄνθη κρέμανται ὡς βότρυες. Ὁ καρπὸς τοῦ φυτοῦ τούτου ἐγκλείει δύο ἢ τρεῖς πρασίνους σπόρους ὁμοίους κατὰ τὸ σχῆμα καὶ τὸν ὄγκον πρὸς τὸ πίσον· ἐκπέμπουσιν δὲ ὀσμὴν ὁμοίαν τῇ τοῦ ὀπίου καὶ ἔχουσι ζακχαρώδη τὴν γεῦσιν. Ἡ ὀσμὴ αὐτῶν παράγει ἀηδίαν τινὰ καὶ εἶνε ἐλαφρῶς ἐπικίνδυνος. Κονιοποιούμενοι καὶ εἰς μικρὰ λήμματα λαμβανόμενοι, προξενοῦσιν ἰδιάζουσάν τινα ἐπενέργειαν ἐπὶ τῶν ῥοφώντων τὴν κόνιν ἀτόμων· καταλαμβάνονται πρῶτον οὗτοι ὑπὸ γέλωτος θορυβώδους, εἶτα ψάλλουσι, χορεύουσι καὶ μυρίους ποιοῦσι παραλογισμούς· ἡ κατάστασις αὕτη διαρκεῖ ἐπὶ μίαν περίπου ὥραν, καθ' ἣν ἡ θέα τοῦ πάσχοντος εἶνε κωμικωτάτη· ἀφοῦ δὲ παρέλθῃ ἡ ἔξαψις, ὁ ἄνθρωπος βυθίζεται εἰς ὕπνον βαθύτατον μίαν ὥραν διαρκοῦντα· ἀφυπνιζόμενος δὲ οὐδεμίαν διατηρεῖ τῶν γενομένων ἀνάμνησιν.

* * *

Ἡ διάδοσις τῆς χρήσεως τοῦ τηλεφώνου. Ἡ ἐφεύρεσις τοῦ τηλεφώνου γιγαντιαίας ποιεῖται προόδους ἐν τῇ ὁδῷ τῆς ποικίλης καὶ εὐρυτάτης ἐφαρμογῆς καὶ χρήσεως. Ἐνῷ κατὰ τὸ τελευταῖον Διεθνὲς Τηλεγραφικὸν Συνέδριον τὸ τηλέφωνον δὲν εἶχε ληφθῆ ὑπ' ὄψει, ἡ Διευθύνουσα Ἐπιτροπὴ τοῦ προσεχοῦς Συνεδρίου, μέλλοντος νὰ συνέλθῃ ἐν Παρισίοις, ὕβρισε, χάρις τῇ γαλλικῇ πρωτοβουλίᾳ, ἴδιον τμῆμα τῆς τηλεφωνικῆς ἐφευρέσεως. Τὸ τμῆμα τοῦτο, ὅπερ τοῦ λοιποῦ λειτουργήσει ἐν πᾶσι τοῖς τηλεγραφικοῖς Συνεδρίοις, σκοπὸν προτίθεται, νὰ προβάλῃ εἰς μελέτην τὸν σχηματισμὸν τηλεφωνικοῦ συμπλέγματος, οὗ αἱ κυριώτεραι γραμμαί: Βιέννη—Μέτσ—Παρίσιοι, Βερολῖνον—Βιέννη—Ρώμη, Μέτσ—Ἀμστελλόδαμον—Λονδῖνον, καὶ Βερολῖνον—Βρυξέλλαι—Παρίσιοι, θ' ἀποτελέσωσι τὸν σκελετόν. Διὰ τὴν ἐγκατάστασιν τῶν τηλεφωνικῶν τούτων γραμμῶν, ἑνότης διατιμήσεων καὶ διεθνοῦς κανονισμοῦ, κρίνεται ἐπάναγκες νὰ καθορισθῇ ὑπὸ τοῦ Συνεδρίου.

ΠΟΙΚΙΛΑ.

Ὁ πλοῦτος τῶν ἵππων. Μέγας εἶνε ὁ πλοῦτος τῆς Ρωσσίας εἰς ἵππους καὶ πολλῷ ἀνώτερος τοῦ τῶν ἄλλων εὐρωπαϊκῶν κρατῶν ὁμοῦ λαμβανομένων, ἀνέρχεται δὲ εἰς 19,500,000 ἵπποις, ἐνῷ ἡ Αὐστρία ἔχει μόνον 1,460,000, ἡ Οὐγγαρία 2,870,000 καὶ ἡ Γερμανία 3,250,000, Ὁ πλοῦτος οὗτος τῶν ἵππων ἐξηγεῖ καὶ τὸ μοναδικὸν φαινόμενον ὅτι τὰ τάγματα τοῦ ἱππικοῦ ἐν Ρωσσίᾳ ἔχουσι τοὺς ἵππους τοῦ αὐτοῦ ἑκατοντ χρώματος.

* * *

Ἑθιμοταξίας αὐστηρότης. Ὁ διάσημος δανὸς ποιητὴς Holberg ἔδρασεν, ὡς γνωστόν, ἰδίαις δαπάναις τὴν ἄλλοτε μεγάλην καὶ περιώνυμον Ἀκαδημίαν τῶν ἱππότῶν ἐν Σόρβῃ. Ἐν τῷ πατριωτικῷ αὐτοῦ ζήλῳ ἐπεθύμησεν, ἵνα τιμήσῃ ὁ βασιλεὺς μετὰ τῶν αὐλικῶν του διὰ τῆς ἑαυτοῦ παρουσίας τὴν τελετὴν τῶν ἐγκαινίων καὶ εἶδε τὴν ἐπιθυμίαν του ἐκπληρουμένην. Τὰ πάντα προητοιμάσθησαν πρὸς ὑποδεξίωσιν τῶν ἐπισήμων ἐπισκεπτῶν ἀναλώμασι τοῦ ἀφιλοκερδοῦς πατριώτου· ἀλλ' ἐνῷ ὁ ξενίζων ἱδρυτὴς ἐπροθυμοποιεῖτο νὰ ἐκπληρώσῃ τὰ καθήκοντα οἰκοδεσπότου οἱ τῆς Αὐλῆς κύριοι ἤρξαντο σπουδαίως συζητοῦντες, ἂν ἁπλοῦς ἰδιώτης, μὴ καταγόμενος ἐξ εὐγενοῦς οἴκου, ἠδύνατο νὰ συνδειπνήσῃ μετὰ τῆς Α. Μεγαλειότητος καὶ τῆς Αὐλῆς αὐτοῦ. Τούτου δὲ ἀδυνάτου καὶ ἀτόπου κριθέντος οἱ ὑψηλοὶ προσκεκλημένοι εὐωχήθησαν ἄνευ τοῦ εὐγενοῦς δωρητοῦ καὶ ξενίζοντος αὐτοῦ, ὅστις ἐδέησε ν' ἀποσυρθῇ εἰς τὸ παρακείμενον δωμάτιον καὶ ἐκεῖ νὰ γευματίσῃ μόνος. Τὸ ἐπεισόδιον τοῦτο τῆς κρατούσης τότε ἐθιμοταξίας συνέβη περὶ τὰ μέσα τοῦ 18ου αἰώνος.

* * *

Ἰαπωνικὰ ἔθιμα. Ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἰαπωνίᾳ ὁ ἐπιθυμῶν νὰ νυμφευθῇ μετέβαινεν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἐκλεγείσης νέας καὶ ἔρριπτεν ἐν τῇ αὐλῇ ἓν πέδιλον. Ἐὰν ἡ κόρη ἐλάμβανε τὸ πέδιλον καὶ ἔφερεν αὐτὸ ἐντὸς τῆς οἰκίας της ἠδύνατο τότε ὁ μνηστὴρ νὰ ἐλπίζῃ τὴν ἐπίτευξιν τῶν πόθων του, ἀλλ' ἂν τουναντίον ἐρρίπτετο ἐκτὸς τῆς οἰκίας τὸ πέδιλον, τοῦτο ἦν οἰώνος κακὸς διὰ τὸν ἀποπειρώμενον νέον.

* * *

Περδίκων γονιμότης. Οὐδὲν ἄλλο πτηνὸν εἶνε πολυγονώτερον τῆς πέρδικος, ἥτις γεννᾷ 14—18 ὠά, ἅτινα νεοσσεύει σχεδὸν πάντα.

* * *

Οἱ μεγάλοι ναοὶ ἐν Εὐρώπῃ· Ὁ ἐν Ρώμῃ Ἅγιος Πέτρος δύναται νὰ περιλάβῃ 54,000 ἀνθρώπους, ὁ ἐν Μιλάνῳ καθεδρικὸς ναὸς 37,000, ὁ ἐν Ρώμῃ Ἅγιος Παῦλος 25,000, ἡ Ἁγία Σοφία ἐν Κωνσταντινουπόλει 23,000, ὁ τῆς Παναγίας τῶν Παρισίων 21,000, ὁ καθεδρικὸς τῆς Πίζης ναὸς 13,000, ὁ τοῦ Ἁγίου Μάρκου ἐν Βενετίᾳ 7,000.

* * *

Οἱ ἐμπορικοὶ στόλοι τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς. Τὰ πρόσφατα ἐξαγόμενα τῆς στατιστικῆς τῶν στόλων τούτων ἔχουσιν ὡς ἑξῆς. Ἡ Μεγάλη Βρεττανία ἔχει ἐν Εὐρώπῃ 4829 ἀτμοκίνητα καὶ 9,944 ἱστιοφόρα σκάφη· ἐν ὅλῳ 14,773 πλοῖα, χωρητικότητος 16.482,900 τόννων· ἐν δὲ ταῖς ἀμερικανικαῖς αὐτῆς ἀποικίαις ἔχει 3.962 πλοῖα, ὧν τὰ 272 ἀτμοκίνητα, ἐν ταῖς τῆς Αὐστραλλίας κτήσεσι 1,382 σκάφη, ὧν ἀτμόπλοια εἰσὶ 465, ἐν Ἀφρικῇ καὶ Ἀσίᾳ 145 ἀτμόπλοια καὶ 487 ἱστιοφόρα, ὥστε ὁ ἐμπορικὸς τῆς Ἀγγλίας στόλος ἀποτελεῖται ἐκ 5,701 ἀτμοπλοίων καὶ 15,038 ἱστιοφόρων, ἐν ὅλῳ 20,739 σκαφῶν χωρητικότητος 18.590,200 τόννων. Τὴν ἀμέσως μετὰ τὴν Ἀγγλίαν θέσιν κατέχουσιν αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι τῆς Βορείου Ἀμερικῆς, ἥτις κατέχει 11,920 πλοῖα 3,939, 100 τόννων. Ἡ Γερμανία κέκτηται 2,812 πλοῖα 2.078,900 τόννων ἐν ὅλῳ, ὧν 557 ἀτμοκίνητα. Ἡ Γαλλία 2,690 πλοῖα, χωρητικότητος 2,014, 600 τόννων, ἐν οἷς 562 ἀτμόπλοια· ἡ Νορβηγία 4,275 σκάφη, 1701, 300 τόννων, ὧν 317 ἀτμόπλοια, ἡ Ἰταλία 2488 τόννων 1.168,100, ἐν οἷς 164 ἀτμόπλοια, ἡ Ἱσπανία μετὰ τῶν ἀποικιῶν αὐτῆς 1880 πλοῖα τόννων 1.077,500, ἐξ ὧν 431 ἀτμόπλοια, ἡ Σουηδία 1,991.643,200 τόννων, ἐν οἷς 301 ἀτμόπλοια, αἱ Κάτω Χῶραι μετὰ τῶν ἀποικιῶν 1036 πλοῖα 678,000 τόννων, ὧν 164 ἀτμόπλοια, ἡ Δανιμαρκία 1171 πλοῖα 428,600 τόννων, ἐν οἷς 191 ἀτμόπλοια, ἡ Αὐστροουγγαρία 561 πλοῖα 472,500 τόννων, ὧν 109 ἀτμόπλοια, τὸ Βέλγιον 64 πλοῖα, ὧν 53 ἀτμοκίνητα, ἡ Ἑλλὰς 1060 πλοῖα, ὧν 47 ἀτμόπλοια, ἡ Πορτογαλλία 309 πλοῖα (97,000 τόννων), ἐν οἷς 28 ἀτμόπλοια, ἡ Τουρκία 299 πλοῖα, ὧν 14 ἀτμόπλοια, τὰ ἄλλα μικρὰ τῆς Εὐρώπης κράτη ὁμοῦ 242 πλοῖα, ὧν 29 ἀτμόπλοια, τέλος τὰ ἀμερικανικὰ κράτη (πλὴν τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν) ἔχουσιν ἐν ὅλῳ 744 πλοῖα, (41,400 τόννων), ὧν 116 ἀτμόπλοια. Ἡ Ρωσσία ὡς πρὸς τὸ ποσὸν τῶν τόννων κατέχει ἐν τῷ καταλόγῳ τούτῳ τὴν ὀγδόην τάξιν μεταξὺ τῆς Ἱσπανίας καὶ τῆς Σουηδίας. Ἐν τέλει τοῦ 1887 ἠρίθμη αὕτη 304 ἀτμόπλοια καὶ 2470 ἱστιοφόρα, ἤτοι 2774 πλοῖα 697.000 τόννων. Οἱ ἐμπορικοὶ στόλοι τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου ἀποτελοῦνται λοιπὸν ἐκ πλοίων 66,995 (34.683,800 τόννων), ὧν 11,435 ἀτμόπλοια. Ἐν τῷ ἀριθμῷ τούτῳ ἡ Εὐρώπη ἀντιπροσωπεύεται ὑπὸ 7,921 ἀτμοπλοίων καὶ 29,398 ἱστιοφόρων, ὧν ἡ ὁλικὴ χωρητικότης ἀνέρχεται εἰς 27.803,000 τόννους.

* * *

Ὀστρεοφόρα δένδρα. — Τῆς Φλωρίδος ἡ ἀνατολικὴ παραλία εἶνε τόσον ταπεινὴ καὶ διακεκομμένη ὑπὸ κόλπων μικρῶν, ὥστε ἡ θαλασσοπλοΐα ἀποβαίνει ἐνταῦθα δυσχερεστάτη, ἀδύνατος ἴσως πρὸς πάντα ξένον μὴ ὁδηγούμενον ὑπὸ τῆς πείρας καὶ τῶν πρακτικῶν γνώσεων τῶν ἐγχωρίων. Ἡ ἀκτὶς αὕτη εἶνε ἔρημος εὐτυχῶς, τὴν δὲ σιωπήν της, διακόπτει μόνη ἡ ὀξεῖα φωνὴ ἐνόδρου τινος πτηνοῦ, διαταραχθέντος ἐν τῇ ἀναζητήσει τῆς λείας, ἢ τὸ πλαττάγισμα τῆς μικρᾶς φώκης τοῦ ποταμοῦ, ὅταν παίζῃ ἐπὶ τῶν κυμάτων. Εἰσὶ δ' αἱ ὄχθαι τῶν παμπλήθων νησιδίων ὅσα σχηματίζουσιν οἱ ἐλιγμοὶ τῆς ἀκτῆς εἰς τοιοῦτον βαθμὸν σύμφυτοι ὑπὸ δένδρων ποικνῶν, ὥστε παρέχουσιν εἰς τὴν ἀπόβασιν σπουδαῖα κωλύματα. Οἱ δὲ κλάδοι τῶν δένδρων ἢ μᾶλλον τῶν δενδρυλλίων τούτων, κρέμανται εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτῶν κρύπτουσι πλῆθος κροκοδείλων καὶ ὄφεων ὑδροβίων.

Τὸ παράδοξον δὲ εἶνε ὅτι εἰς τοὺς κλάδους αὐτοὺς προσκολλῶνται ὄστρεα, καὶ ἐπ' αὐτῶν πολλαπλασιάζονται ἐξαισίως, καὶ ὅταν ἡ ἄμπωτις ἐπέλθῃ, ἐπὶ πολλὰς ὥρας τῆς ἡμέρας μένουσιν ἐξηρτημένα ἐκτὸς τοῦ φυσικοῦ των στοιχείου. Τὰ ὀστρέϊδια ταῦτα εἶνε μικρὰ. καὶ διὰ τοῦτο ὀλίγον χρησιμεύουσι πρὸς τροφήν. Σογκολλῶνται δὲ καὶ συνέχονται δι' ἰξοῦ τινος στερεοῦ καὶ λευκοῦ, ὅστις τὰ συνδέει ὡς ἡ σκληροτέρα ἄσβεστος, καὶ ἀποτελοῦσι μεγάλους ὄγκους, ὡς τοίχου στερεοῦ. Οὗ μακρὰν σώζονται πολλὰ ἐρείπια ἀρχαίων φρουρίων, ἀνεγερθέντων ἄλλοτε ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων, ἐναντίον τῶν ἀπὸ θαλάσσης ἐπιδρομῶν, καὶ πολλὰ ἐξ αὐτῶν εἰσὶν ᾠκοδομημένα ὁλόκληρα ἐκ τῶν ὄγκων τούτων τῶν ὀστρεοφόρων δένδρων.

* * *

Λείψανα μεγάλων ἀνδρῶν. Διάφορα μεγάλων ἀνδρῶν λείψανα ἐπωλήθησαν ἀντὶ ἀδροτάτων τιμῶν· τῷ 1816 βαθύπλουτος Λόρδος προσενεγκὼν 730 λίρας στερλίνας ἠγόρασεν ἕνα ὀδόντα τοῦ Νεύτωνος καὶ τὸν ἔθηκεν ἀντὶ ἀδάμαντος ἐν τῷ δακτυλίῳ του. Ἕτερος ἠγόρασε τῷ 1825 τὸ προσευχητάριον τοῦ δυστυχοῦς βασιλέως Καρόλου Α'. ἀντὶ 100 γινεῶν. Τῷ 1835 ἐπωλήθη ἐν Παρισίοις ἀντὶ 1920 φράγκων ὁ πῖλος, ὃν ἐφόρει ὁ Ναπολέων κατὰ τὴν ἐν Ἐσλάου μάχην. Τὸν ἐλεφάντινον θρόνον, ὃν ἡ πόλις Λυβέκη ἐδωρήσατο τῷ Γουστάβῳ Βάζα, ἠγόρασε Σουηδός τις ἀντὶ 58.000 φωρινῶν. Τὸ 1825 εὑρέθη ἐν Παρισίοις ἀνὴρ ὅστις προσήνεγκε 561.000 φράγκων ἵνα ἀποκτήσῃ τὸ ἱμάτιον ὅπερ ἐφόρει Καρόλος ὁ ΙΒ'. κατὰ τὴν ἐν Πουλτάβᾳ μάχην. Οἱ δύο κάλαμοι δι' ὧν συνετάχθη ἡ ἐν Ἀμιανῷ συνθήκη, ἐπωλήθησαν ἀντὶ 500 φρ. οἱ δὲ κάλαμοι, δι' ὧν συνοπεγράφη ἡ ἐν Παρισίοις συνθήκη τοῦ 1856, ἐδωρήθησαν τῇ αὐτοκρατείρᾳ Εὐγενίᾳ. Ἡ φενάκη τοῦ ἐπὶ εὐτραπελίαις περιωνύμου συγγραφέως Στέρνε ἐπωλήθη ἐν Λονδίνῳ ἀντὶ 200 γινεῶν, ἡ τοῦ φιλοσόφου Καντίου ἀντὶ 200 φράγκων, ἡ βακτηρία του ἀντὶ 500 φρ., ὁ ἐπενδύτης τοῦ Ρουσσὼ ἀντὶ 950 καὶ τὸ ἀργυροῦν ὡρολόγιόν του ἀντὶ 500 φράγκων.

* * *

Τί περιέχει εἷς τόννος γαιανθράκων. Εἷς τόννος ἤτοι 1000 χιλιόγραμμα γαιανθράκων δίδει περίπου 280 κυβικὰ μέτρα φωταερίου καὶ 700—800 χιλιόγραμμα Coke. Ἡ ἀποκάθαρσις τοῦ φωταερίου παρέχει 250 γραμμάρια ἀμμωνιακοῦ ὕδατος ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐξάγεται θειοῦχος ἀμμωνία, ἥτις εἶνε περιζήτητος εἰς λίπανσιν τῶν ἀγρῶν καὶ περὶ τὰ 65 χιλιόγραμμα ὑγροπίσσης. Ἐνταῦθα τὸ πρᾶγμα ἀποβαίνει λίαν ἐνδιαφέρον, καθόσον ἐκ τῆς ὑγροπίσσης ταύτης εἶνε δυνατὸν νὰ ἐξαχθῶσι διὰ τῆς ἀποστάξεως καὶ ἰδιαιτέρων τινῶν μεθόδων 35 χιλιόγραμ. μαυροπίσσης, 9 χιλ. κρεοζώτου, 4 χιλ. νάφθης, 6 χιλ. παχέος ἐλαίου, 3 χιλ. ναφθαλίνης, 2 χιλ. ναφθάλου, 1 χιλ. ἀλιζαρίνης, 500 γραμμ. φυτικοῦ ὀξέος, ἴσης ποσότης ἀνιλλίνης, οὐσίας, εἰς ἣν τοσαῦτα ὀφείλονται χρώματα, 300 γραμ. τολουϊδίνης, 200 γραμ. ἀνθρακίτου καὶ 350 γραμ. τολουένης. Τέλος δὲ ἐνδιαφέρει τοὺς φωτογράφους ἡ γνῶσις ὅτι ἡ ὑδροκιννίνη, περὶ ἧς τοσοῦτος ἐγένετο ἐσχάτως λόγος καὶ ἧς ἡ χρῆσις κατέστη τοσοῦτῳ γενική, δὲν θὰ ἦνε πλέον ἀνάγκη νὰ ἐξάγηται ἐκ τῆς κινίνης, ἀλλ' εἶνε δυνατὸν νὰ παράγηται διὰ τῶν ἀπὸ τοῦ γαιάνθρακος ἀπορρεουσῶν οὐσιῶν δι' ἐπιτηδείων μέσων. Ἐνδεχόμενον δὲ καὶ ἡ τιμὴ αὐτῆς σπουδαίως νὰ ἐλλαττωθῇ.

ΑΙΘΙΟΠΕΣ ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ.

(Μετὰ εἰκόνος.)

Βλέπων τις τοὺς ῥωμαλέους ἀνθρώπους, οὓς παριστᾷ ἡ ἡμετέρα εἰκών, ὀκλάδην καθημένους ὑπὸ τὴν ἐκ φλοιῶν δένδρων καλύβην αὐτῶν, ἀπαθῶς ἀτενίζοντας πρὸ αὐτῶν καὶ τὰς χεῖρας συνηνωμένας ἔχοντας, νομίζει ὅτι προετοιμάζονται εἰς θάνατον. Καὶ τῷ ὄντι ὁ ἀροτρόπους τῶν λευκῶν ἀνθρώπων διορύττει τὴν πάτριον αὐτῶν γῆν καὶ ἐκεῖ ἔνθα νέα κάμινος ἀτμοῦ ἀνεγείρεται ἀσφυκτιῶσιν οἱ αὐτόχθονες ὑπὸ τὴν πνοὴν αὐτοῦ. Τὸν ἀρχικὸν πληθυσμὸν τῶν κανονικὸν σῶμα, πλατέα στέρνα, πυκνὴν καὶ οὔλην, ἀλλ' οὐχὶ ὡς οἱ κυρίως αἰθίοπες γναφαλώδη τὴν κόμην, πώγωνα μακρὸν καὶ καλλίστους ὀδόντας· ἀναρριχῶνται καὶ κολυμβῶσιν ἄριστα, ἡ δὲ διανοητικὴ αὐτῶν κατάστασις εἶνε κρείττων ἢ ὅπως μέχρι τοῦδε ἐφρονεῖτο. Ἐφημερίδος τῶν νεωτερισμῶν καὶ ἐμπορορραπτῶν δὲν ἔχουσι βεβαίως χρείαν· μακρὸν δέρμα ἢ καὶ τμῆμα αὐτοῦ μόνον, ὀλίγαι ταινίαι, παρά τισι δὲ φυλαῖς καὶ ὀστοῦν ἀπὸ τῆς ῥινὸς ἀνηρτημένον ἀπο-

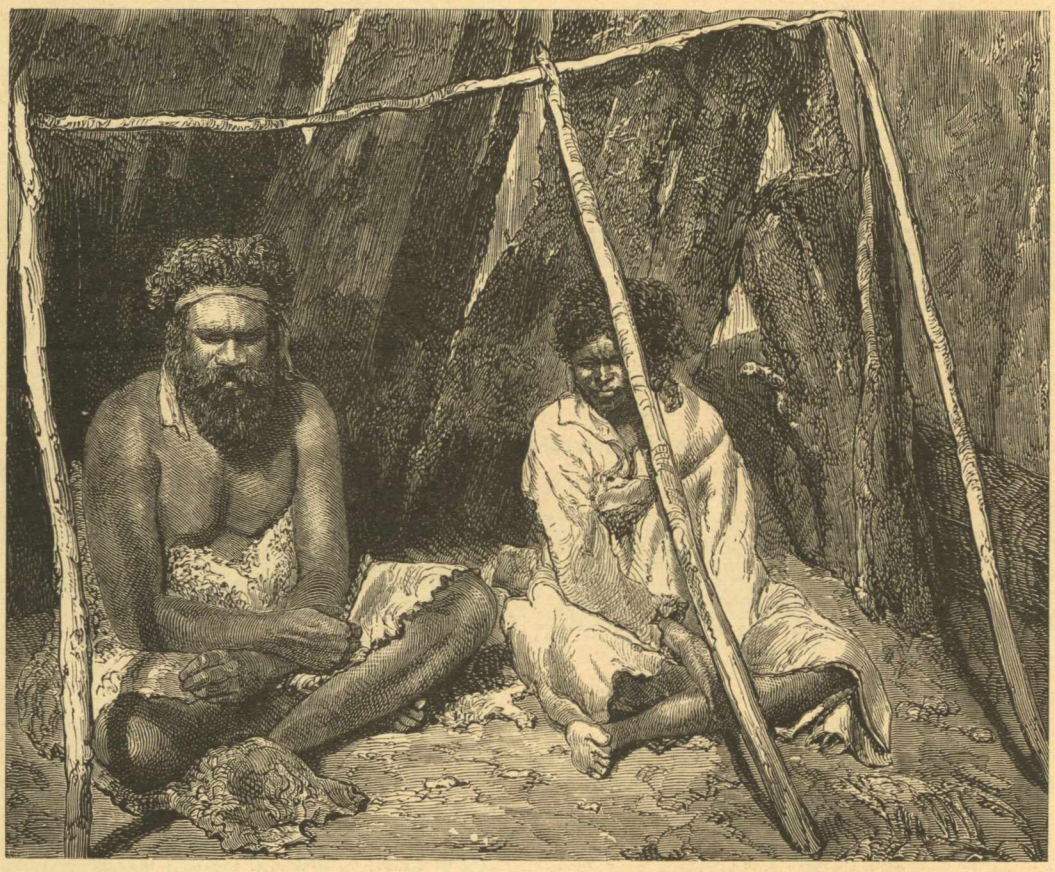

ΑΙΘΙΟΠΕΣ ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ.

κατοίκων τῆς Αὐστραλίας οὐδέποτε θὰ δυνηθῶμεν νὰ ἐξακριβώσωμεν βέβαιον ὅμως εἶνε ὅτι ἀπὸ τοῦ ἀποικισμοῦ τῶν Εὐρωπαίων οἱ ἰθαγενεῖς ἐδεκατίσθησαν σπουδαίως καὶ σήμερον ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν μόλις εἰς 50 χιλ. ἀνέρχεται. Ὀλίγιστοι τῶν χαλκοερύθρων, φαιῶν ἢ παμμελάνων αὐτοχθόνων κατωρθώθη νὰ ἐξοικειωθῶσι πρὸς τὰς ἐπιβαλλομένας νέας τοῦ βίου συνηθείας ὧν ὀλίγαι μόνον ὑπὸ ἐνθέρμων ἱεραποστόλων παρ' αὐτοῖς εἰσήχθησαν. Ἔχουσιν εὔτονον καὶ τελοῦσιν ὁλόκληρον τὸν ἱματισμὸν καὶ τὴν στολὴν αὐτῶν, θάπτονται δὲ ἐν τοιαύτῃ περιβολῇ καὶ εἴτε ἐντὸς τῆς γῆς, εἴτε ἐντὸς θήκης ἐκ φλοιῶν δένδρων κατεσκευασμένης ἀναμένουσι τὴν ἀνάληψιν αὐτῶν ὑπὸ καλοῦ πνεύματος εἰς τὴν μέλλουσαν ζωήν, ἐὰν οἱ ὀλίγον εὐαίσθητοι τῶν θανόντων συγγενεῖς δὲν μεταχειρισθῶσι τὰ κρανία αὐτῶν ὡς ποτήρια.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ ΕΝ ΤΩι ΠΑΡΟΝΤΙ ΤΕΥΧΕΙ.

ΣΚΙΑΓΡΑΦΙΑΙ (Συνέχεια) 5, 6. *Μουσικὰ τεμάχια ὑπὸ Π. Κ. Ζαχαριάδου.*
CARMEN, *εἰκὼν ὑπὸ Fritz Reiss.*
ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΝΕΩΤΕΡΙΣΜΩΝ.

Ὑπεύθυνος Συντάκτης· Λουδοβίκος Βέρνερ. Διευθυντὴς καὶ ἐκδότης· Κ. Γ. Κωνσταντινίδης. Τύποις· Φρειδερίκου Γιάσπερ.